

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

IDUN

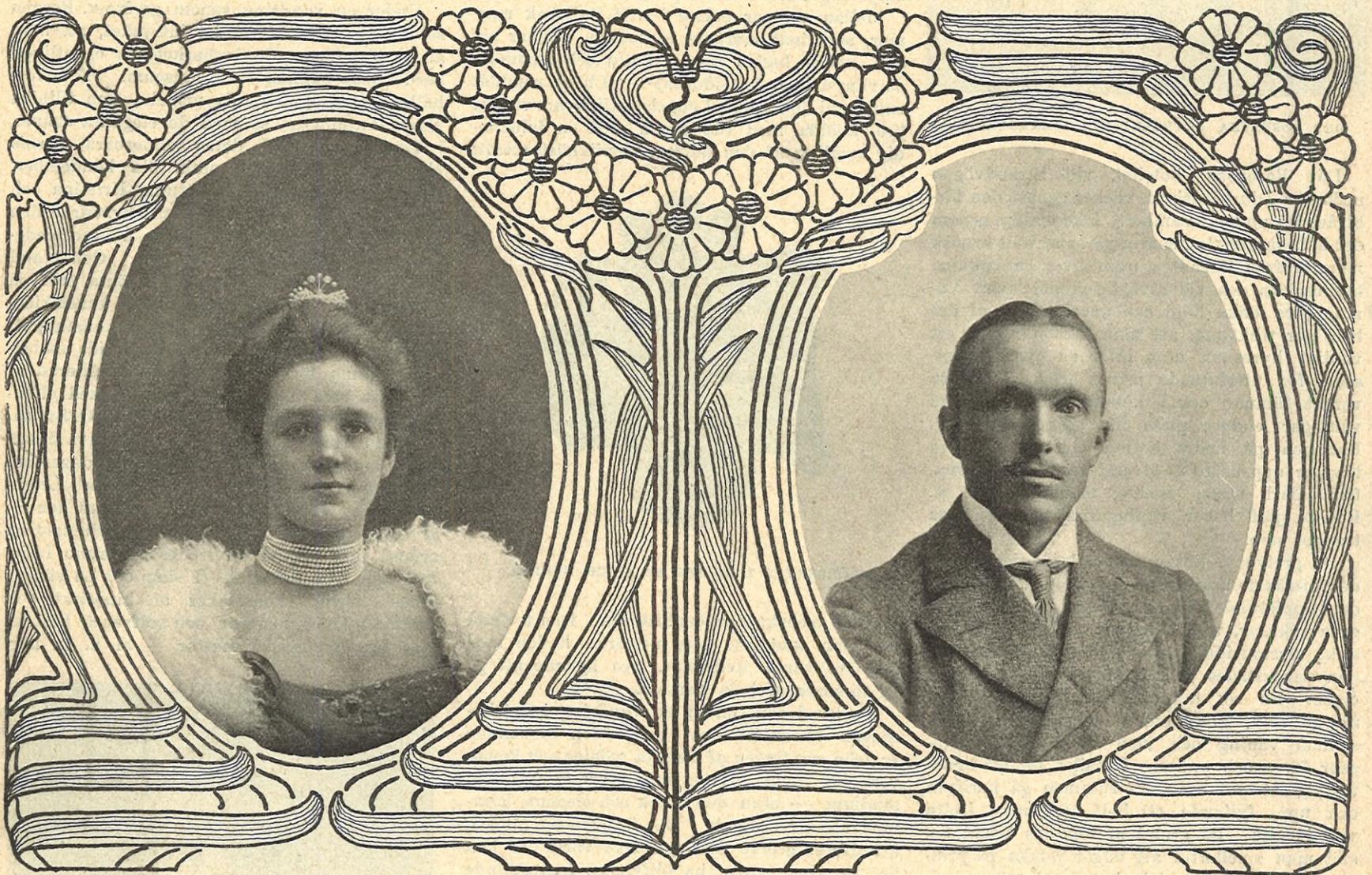
FÖR · KVINNAN · OCH · HEMMET ·

N:r 40 (823).

LÖRDAGEN DEN 4 OKTOBER 1902.

15:DE ÄRG.

PRENUMERATIONSPRIS PR ÅR: IDUN ..... KR. 6:— IDUNS PRAKTUPPLAGA ..... > 8:— IDUNS MODETIDN. MED PL. > 5:— IDUNS MODETIDN. UTAN PL. > 3:—	UTGIFNINGSTID: HVARJE LÖRDAG. LÖSNUMMERPRIS: 10 ÖRE.	REDAKTÖR OCH UTGIFVARE: FRITHIOF HELLBERG TRÄFFAS SÄKRAST KL. 2—3. REDAKTIONSSKR.: JOHAN NORDLING.	BYRÅ: 17 BRYGGAREGATAN 17. REDAKTIONEN KL. 10—4 EXPEDITIONEN KL. 9—5. ALLM. TEL. 61 47. RIKS 16 46	KOMMISSIONÄRER ANTAGAS ÖFVER HEILA LANDET PÅ ALL- DELES SÄRSKILDT FÖRMÄNL. VILKOR. STOCKHOLM IDUNS KUNGL. HOFBOTRYCKERI.
--	--	--	--	--

GREFVINNAN AGNES VON ROSEN.

GREFVE CLARENCE VON ROSEN.

A PRIVATE GENTLEMANS HOME.

HUFVUDSTADENS SPORTVÄRLD förlorar i dessa dagar en af sina populäraste och mest omtyckta personer, våra gator ett ansikte, som alla känna till. Då grefve Clarence von Rosen inom kort afflyttar härifrån för att, med sin familj bosätta sig på den sömländska landsbygden, uppstår en af dessa luckor i hufvudstadens yttre fysiologi, som äro svåra att fylla. Ty den rike ädlingen, som håller sig fjärran från dagens ärelystnad och arbete och som lever sitt lif, endast följande sin egen smak och sina egna böjelser, är hos oss en sällsynt företeelse. En sådan man är emellertid grefve Clarence. Han har aldrig eftersträfvat att vara något annat än — a private gentleman.

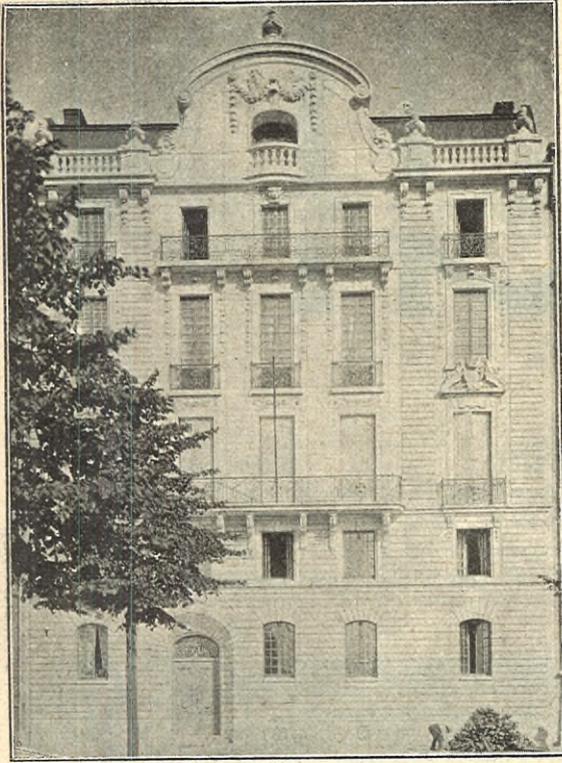
Vår tids rastlöshet är benägen att underskatta värdet af en sådan komfortabel existens. Vi, som arbeta på vårt kontor, vår byrå, vid vårt skrifbord och som behöfva vårt arbete icke endast för vårt uppehälle, utan för att icke förgås af ledsnad, — vi föreställa oss gärna »den private gentlemanen» såsom en sysslolös dagdrifvare, såsom en man, hvars brist på intressen hindrat honom från att göra något allmänt eller enskildt intresse till sitt eget.

Den, som känner Clarence von Rosen och som följt hans verksamhet, måste protestera mot att denna karaktäristik tillämpas på honom. Ty sällan träffar man i själfva verket en mera rastlös person än han, och om någonting är främmande för hans lynne, så är det olustkänsla och indolens. Den insats, som han

under en följd af år gjort i det svenska idrottslivet, representeras icke endast af en aldrig tröttnande och i vårt land enastående ekonomisk offervillighet, utan af ett starkt personligt initiativ, för hvilket intet sportsligt varit likgiltigt. Och de, som känna honom närmare, se i honom en på hjärtats och hufvudets vägnar begåfvad man, som långt ifrån att gräfvad ned sina pund är i besittning af rika allmänna intressen.

A private gentleman — men en bildad man med konstnärlig smak, som endast haft det felet att tro att alla människor äro gentleman, det är hvad hufvudstaden i Clarence von Rosen förlorar.

* * *

DET ROSENSKA HOTELET VID STRANDVÄGEN.

Det Rosenska hotellet vid Strandvägen nedanför Djurgårdsbron väcker genast den förbigåendes uppmärksamhet. Icke endast genom det ädla materialet, som utgöres af hvit svensk marmor från Ekeberga, utan äfven genom sina harmoniska och väl afvägda proportioner. Våningarnes olika höjd och anordningen af det hela ger tillkänna, att man icke står inför ett vanligt hyreshus, utan inför en byggnad, afsedd för uteslutande privat bruk. I själfva verket lämnar också hotellet med sina fyra våningar endast plats för tvänne familjer. Rummen på nedre botten och en och två trappor upp bebos af öfverstekammarjunkaren, frih. Carl C:son Bonde, medan grefve v. Rosen själf bebor våningarna tre och fyra trappor upp.

Då grefve v. Rosen år 1891 rådgjorde med den utmärkte arkitekten, professor J. G. Clason, om uppförande af ett privat hotell för sin egen räkning, utgick han från den anglosachsiska bostadsidéen, som går stick i stäf mot den annorstädes praktiserade hyreskasernprincipen. En rik familj bör icke bebo en hel fil af rum, allesamman belägna i en och samma våning och med främmande människor öfver och under. I stället för att breda ut sig åt sidorna böra rummen gå nerifrån och upp, fyllande ett helt litet hus. Detta var idealet. På grund af tomtens bredd beslöt man emellertid att något jämka på principen och att uppdelning hotellet i tvänne våningar, men så fullständigt skilda åt som möjligt.

Ett verksamt skönhetsmedel är det nya toilettpreparatet »Azymolvinaigre» genom dess inverkan på hudåkommor, ekzem, reformar, finnar, hudrodnader, pormaskar, skäggschamp m. m. Mot *hufvudvärk* och *dåsig*het är »Azymolvinaigre» ytterst uppriskande och behagligt. I tvättvattnet och vid bad är »Azymolvinaigre» för muskel- och närvsystemet samt för huden utomordentligt välgörande. Tillverkas under läkarekontroll vid F. Pauli's fabrik, Stockholm.

Den friskaste och angenämaste är F. Pauli's ELECTA-Eau de Cologne. Prisbelönt London, Wien, Paris, Köpenhamn, Chicago, Stockholm m. fl. har F. Pauli's Electa-Eau de Cologne tillvunnit sig kändares odelade bifall.

Och i enlighet härmed uppfördes hotellet under åren 1892—95.

Det intryck af privathotell, som man erhåller redan ute på gatan, klargöres fullständigt, då man trädt genom den stilfullt resta portalen och kommit in i vestibulen. En dörr till höger leder in till baron Bondes kansli, men för öfrigt endast förnäma hvalf och väggtytor i hvit marmor.

Vi gå fram till trappan förbi Alice Nordins vackra staty i marmor, »Välkommen», och börja uppstigningen. Intryck af ett kloster. Skinande hvita trappor, tak och väggar, en afsats med en dörr — det är ingången till baron Bondes våning — så nya trappor, samma intryck, samma hvita marmor, samma rena, klara linjer, tills vi häjdats af en ny dörr, som stänger och avslutar trappan.

Vi befinna oss nu tre trappor upp och stå, så att säga, vid porten till det Rosenska huset, som innehåller icke mindre än sju-tton rum, hvartill komma sex rum för domestiker och betjäning i huset inne på gården.

Mellan ett par pelare i hvit italiensk marmor, som inåt markera tamburen, öppnar sig den nedre hallen (se för detta och kommande rum 4:e och 5:e sidorna) — ett högt, rundadt rum, med öppen spis i engelsk stil, hvars väggar äro klädda med vapen och med en fullständig samling af den äldre Arsenii hästporträtt

DÖRRSKYLTT I RELIEF AF ALICE NORDIN.

ur den svenska turfens historia. Den trefnad och den komfort, som utmärka hallen med dess bekväma hvilstolar, äro ägnade att ge en försmak af hela hemmet.

Ty hvad som under en vandring i det Rosenska huset närmast berör den besökande är icke samlingen af utsökta möbler och konstverk — dem måste man ägna ett särskild studium — utan den smak och elegans, hvarmed allt är ordnadt. Det är icke tvifvel om, att därest grefve Clarence icke varit den han är, så skulle han ha blifvit en framstående utförare af någon konstbransch. Ty det förhåller sig verkligen icke, som han själf säger:

»Det är ingen konst att ha det vackert, då man fått nästan allt det vackra, som man har.»

Jag är öfvertygad om, att många skulle kunna ha lika vackra saker som han, utan att ens närmelsevis uppnå samma helhetsverkan af elegans och harmoni i val af färger och sammanställningar. Han har också haft förmånen att i smått och stort få samarbeta med professor Clason.

Ett prof på hemmets konstskatter lämnar för öfrigt äfven hallen. Redan vid ingången möta vi en staty i marmor, »The Fisherboy», af Amerikas förnämste skulptör, Edvin Powers.

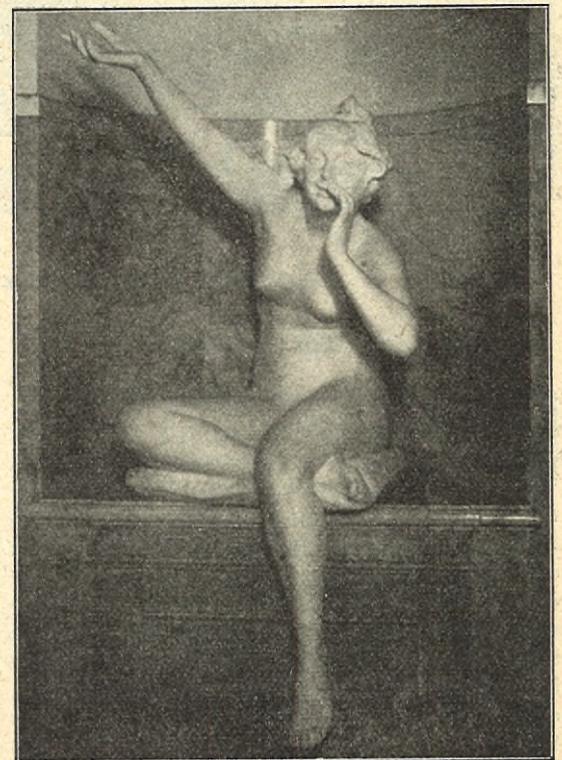
Från hallen stiga vi in i salongen — ett väldigt slottsgemak, hvars konstverk äro af den art och mängd, att man ovillkorligen tänker på henne, af hvars samlingar allt detta

dock endast är en ringa del — Mrs Bloomfield Moore, mormodern.

Det är uppenbart, att den unga rika amerikanskan, som redan så långt tillbaka som på 1840- och 1850-talen under talrika europeiska resor grundlade sina samlingar, icke endast varit mycket rik. Hon måste ha varit en begåfvad kvinna med det finaste sinne för konst och denna sällsynta samlareblick, som är få människor beskärd. Utan detta och en liflig kärlek till konsten skulle det icke ha varit tänkbart att åstadkomma en sådan konstsamling som hennes. Efter hennes i London år 1899 inträffade död skingrades samlingarna. En del gick till de i Sverige varande dotterbarnen, en del såldes på den stora auktion hos Christie i London, som är känd under namnet »The celebrated Bloomfield Moore collection». Ty Mrs Bloomfield-Moore var en inom hela den konstläskande världen känd samlerska, och en mängd af hennes konstsaker voro världsberömda, intet af hvad hon ägde i sitt hem saknade konstvärde.

Under en vandring genom grefve v. Rosens salong får man äfven det intrycket, att flere af de här förvarade dyrbarheterna egentligen borde höra hemma i ett museum. Så är förhållandet med den lilla möbelen, som tillhört Marie Antoinette, så med de eleganta skåpen i Louis XVI med deras underbara Vernis Martin, så med den praktfulla kandelaber, som en gång tillhört drottning Kristina och som medföljde henne till Rom, hvarifrån den af Mrs Moore jämte den tunga marmorpiedestalen öfverfördes till Amerika. Och bland de öfriga möblerna möta vi utsökta prof på kinesisk och gammal västerländsk konstskicklighet, hvilka sätta våra dagars konsthandverkare i förvåning. Vår egen tids möbelkonst finns för öfrigt äfven representerad af ett stort bord i ebenholtz, inlagdt med elffenben, hvilket en gång tillhört herr L. O. Smith.

Bland taforna märkas representativa dukar af så berömda namn som Rosetti, Bougereau, Corot, Fortuny, Mieries och sir Frederic Leighton, hvars »The Scorcress» — ensamt den — är värderad till 2,000 guineer, och modern svensk målar-konst företrädes af Bruno Liljefors och Nils Kreuger. I skåp och på väggar finnas härliga konstsaker af kinesiskt och gammalt Meissenporcelain och golfvet är betäckt med gamla persiska mattor — bl. a. en här-

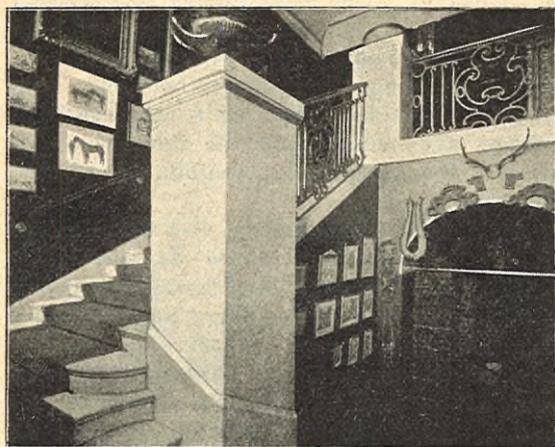
»VÄLKOMMEN». STATY I MARMOR AF ALICE NORDIN.

MELLINS FOOD

af Läkarekåren erkändt bästa näringsmedel för barn och sjuka.

Finnes på Apoteken samt hos Specerihandlarne.

PROF gratis och franco från Axel Lennstrand, GEFLE.

TRAPPUPPGÅNGEN TILL ÖFRE VÅNINGEN.

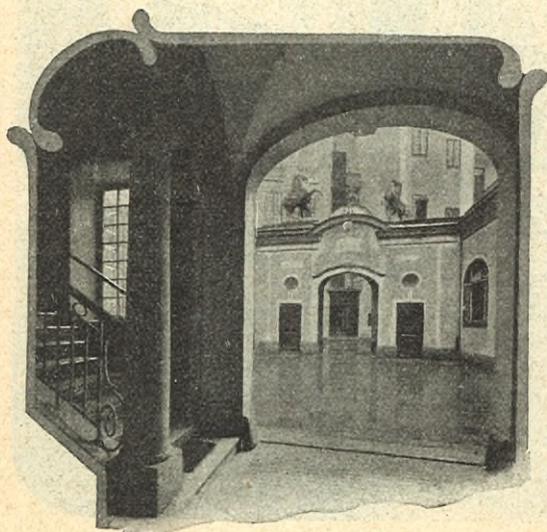
lig »Kirwan» från fjortonhundratalet, som inom mattvärlden uppskattas till ett ovanligt högt värde.

Skildt från salongen genom ett draperi ligger grefvens arbets- och röktrum, där han gärna bjuder den besökande en cigarr; själf röker han däremot icke. Äfven här finnas taflor — bl. a. en af Fjæstad — samt alster af modern konstindustri — på chemineen en uppsats af Alice Nordin. Kristian Ericson är här, som öfverallt i hela huset, företrädd af originella elektriska strömbrytare, bronser till ringledningar m. m.

Intill salongen, med utsikt åt gården, ligger matsalen med en ståtlig ekmöbel och en praktfull krona — i likhet med salongkronan kopierad från de kungliga slotten. På väggarna möta dyrbara taflor af den berömde holländske blomstermålaren van Huysum och en vacker tafla af P. Ekström. Buffeten är omgifven med gammalt danskt porslin från Öveds kloster, och på motsatta väggen synes ett stort porträtt af Mrs Moore.

Vi bege oss på nytt ut i hallen, hvarifrån en bred trappa af hvit marmor leder upp till den öfre våningen. Hela trappuppgången är uppfylld med konstverk. Så finns här bl. a. en stor tafla af Turner, föreställande Conway castle. Utom sitt konstvärde är taflan af intresse genom den medföljande förklarande skizzen af konstnären och genom ett bref från Ruskin rörande densamma. Äfven James Bertrand, Crome m. fl. finnas här representerade. Trappan avslutas med en mindre afsats, där man bl. a. lägger märke till en kandelaber — pendant till den stora Kristinakandelabern i salongen.

Från trappan kommer man in i en öfre hall, hvars förnämsta prydnad utgöres af ett underbart skuret gammalt kinesiskt skåp, och innanför densamma ligga toalett- och sofrum,

UTSIKT ÖFVER DEN INRE GÅRDEN.

barnkammare, kök och ett par rum för tjänarne. Som man kan vänta sig är särskild omsorg nedlagd på badrummet med dess marmorark och många olika sorters duscher.

Till hotellet hör ett mindre gårdshus, som med sin norra fasad går ända fram till Storgatan. På grund af tomtens djup finnas här präktiga utrymmen, som af arkitekten uppdelats i ett par gårdar, betäckta med träkubb. En med ett stegrande spann krönt mur mellan de bägge gårdarne döljer skickligt vinkeln mellan de bägge husens fasader. Utmed den bakre gården ligga vagnsboden samt stallet, som så ärorikt försvarat de Rosenska färgerna och som en gång härbergerat Le Halo, Santa Rosa, Tea Cake och Basement. För närvarande stå där fyra hästar, hvilka följa sin herre till hans nya vistelseort. Gårdshuset, hvarifrån en bred inkörsport leder ut till Storgatan, innehåller i öfrigt rum för betjäningen.

*

Så ter sig i korta drag det Rosenska hotellet — *a private gentlemen's home*, som alla vänner till värden önska icke alltför länge måtte behöfva vänta på att ännu en gång härbergera honom och hans familj inom sina väggar. För de närmaste fem åren är våningen förhyrd af herr Richard Tjäder, gift med en amerikanska.

*

Grefve Clarence von Rosen, som är född år 1867, är son till öfverstekammarjunkaren, greve C. G. von Rosen och hans maka, född Moore. Hans unga grefvinna, dotter till hofjägmästaren, baron Fredrik von Blixen-Finecke på Näsbyholm och hans maka, född grefvinna Frijs till Frijsendorff, är född 1878.

THORE BLANCHE.

HUR MAN GÖR PROSELYTER. SKILDNING FRÅN ENGLANDS POLITISKA KVINNOVÄRLD.

DET LIGGER onekligen en viss njutning i att skryta, i att på ett fint sätt låta förstå, att man är nog lycklig att äga alldeles särskilda företräden eller tillhör det gynnade fåtal, som har råd att bestå sig hvad mängden aldrig kan hoppas på att få. Och då tre eller fyra äro församlade, som alla roa sig med att skryta i kapp, då är det en sann förnöjelse att först sitta tyst och blygsamt lyssnande, för att sedan, då det minst väntas, komma fram med något riktigt förintande. Och om det då ej är med sina egna företräden, man skryter, utan med det, hvori man visserligen har ett personligt intresse, men som dock berör andra lika mycket som

BARN- KLÄDER

I största urval
hos

M. BENDIX

16 Regeringsgatan 16

och

5 Sturegatan 5.

en själf, ja, då blir njutningen mångdubblad, ty då behöfver man ju ej alls frukta att blifva misstänkt för tomt skräflande.

Det fick jag erfara en gång, då jag satt och drack té tillsammans med en fyra, fem andra politiserande damer från olika orter, hvilka alla voro i full färd med att sjunga sina respektive föreningsars lof. En fru orjade med stor vältalighet om de präktiga »coffee suppers», som de plägade anordna för sina medlemmar, en annan berättade om den otroliga mängd småskrifter, som de hunnit utdela under årets lopp, en tredje omtalade helt värdigt, att den förening, hon representerade, brukade ha de allra bästa talarinnor för sina möten. »Vi bry oss inte om hvad vi betala,» sade hon, »bara vi få de bästa. För en tid sedan betalade vi till exempel tre guinéer och alla resekostnader till Mrs O. C.»

Detta antydde en sådan välförsedd föreningskassa, att vi alla sutto tysta ett ögonblick, för att strax därpå utbrista i små beundrande interjektioner. Den goda damen satt och såg imponerande ut, ända tills jag upplät min stämma och med blid röst förkunnade, att vi hade så god tillgång på inhemska talarinnor, att vi sällan behöfde vända oss till yrkestalare för att gifva intresse åt våra möten. Detta var ju i sig själf något storartadt och visade tydligt, hvilken lysande samling af kvinnliga lärdomsljus, vi hade i universitetsstaden, det så att säga banade väg och beredde sinnen för mottagandet af det öfverväldigande meddelande, som jag egentligen ville komma fram med.

»Detta är ju särskildt bra för oss,» sade jag, »för vi ha så stora utgifter, vi hålla oss med egen lokal.»

Det var pengar värdt att se, huru N-wichfruns ansiktsuttryck hastigt passerade graderna från det imponerande till det försmädliga, från det försmädliga till det stukade. Fägningsamt var det äfven att iakttaga den häpnad, som mina ord framkallade hos de andra och att sedan blifva bestormad med frågor angående denna afundsvärda egna lokal, en lyx som högst få föreningar kunna berömma sig utaf.

Men hvad som beredde mig ett särskildt nöje, ett nöje, som dock hade sin tillsats af bitterhet, det var att se huru det samtal, som följde, kom den traditionella kvinnonaturen att spränga det allvarliga politiska skalet och framträda i all dess nedärfda inskränkthet.

Det frågades både likt och olik och jag skildrade efter bästa förmåga styrelserummets fördelar och läsesalongens komfort, och jag omnämnde det lilla, men ganska välvalda biblioteket.

»Och hålla ni er med tidningar också?»

»Ja visst.»

»Hvad ha ni för ena? Har ni flere än en?»

»Jo, först ha vi förstas »The Daily News.»

»Åh! Och hvad mer?»

»Så ha vi »The Speaker.»

DET ROSENSKA HOTELLET: NEDRE HALLEN. A. BLOMBERG FOTO.

»Så intressant! Är det allt?»

»Ne-nej» —, jag drog lite på orden för jag ville inte så gärna fram med det, »vi ha också »The Queen».

»Nej, ha ni! Ack om vår förening ändå kunde ha det så bra!» Det låg en himmelsvid skillnad mellan detta sista nej, ha ni! och de matt intresserade utrop, som hälsat omnämmandet af de andra tidningarna. Det kom glans i ögonen och rösterna fingo en annan klang. Och alla damerna logo och flyttade sig ofrivilligt något närmare. Det syntes så väl, att de alla voro mer eller mindre behäftade med den oförgängliga kvinnliga kärleken till kläderna och att de, i trots af allt politiserande, ännu ej hunnit afskaka modetidningens trollmakt.

»The Queen» är nämligen Englands förnämsta modetidning och dess prenumeranter få för sex pence i veckan det nöjet att försjuka i beundran öfver de modärnaste ärmarna, kjolgarneringarna och hattarna. De få falla i extas öfver den lyx, som utvecklas af den högsta societetens damer, och de huggas med noggranna beskrifningar huru brud och brudtärnor voro klädda vid det sista fashionabla bröllopet och få också veta, hvad brudens äkta spetsar kunde vara värda, från de, som prydde klädningen ända ned, eller rättare in, till dem, som bidrogo att göra det allra intimaste plagget till en »verklig dröm af elegans». Jämte noveller och dylik lätt lektyr innehåller tidningen dessutom åtskilligt smått och godt angående bästa sättet, hvarpå den sparsamma husmodern skall få en liten årsinkomst af ett par tre tusen pund att räcka till, ofta står där också välmenande råd till dem, som skola presenteras på hofvet. Allt detta läses med djupaste andakt af en mängd små fruar och misser, som icke äga det ringaste hopp om att någonsin få svassa omkring i hofsläp och kyssa drottningen på hand, men som hysa en till dyrkan gränsande vördnad för allt, som tillhör stora världen och som gärna skulle lida skärseldskval för att få räkna en betitlad storhet bland sina bekanta.

Det är af politiska skäl, som Cambridge

liberala kvinnoförening prenumererar på »The Queen». Ja, jag menar nu icke, att denna tidning är ett partiorgan, som till exempel hellre skildrar bröllopfestligheterna, då dottern till en liberal pär gifter sig än då en högättad torydam tager samma viktiga steg. »The Queen» tillhör intet parti och ler med samma hulda leende mot alla, som tillhöra börds- eller penningearistokratien och föreningen prenumererar därpå helt enkelt därför, att den utgör ett det allra ypperligaste lockbete.

Då styrelsens ledamöter äro ute i tjänsteförättningar, d. v. s. gå och fiska efter nya medlemmar, är denna tidning en makalös krok

att kasta ut. Den biter många på. Själva klubblokalen är en annan krok, en tredje utgöres af de många nöjsamma soaréer och dylika tillställningar, som årligen anordnas. Men modetidningen har, som sagdt, dragit särdeles många nya medlemmar till föreningen och kommit många shillings att glida ned i kassaförvaltarens skrin.

Årsafgiften är en shilling, fast större bidrag ju ofta skänkas; det finnes de, som betala ända till två guinéer. Men flertalet ledamöter tillhör arbetare- och den lägre handelsklassen och från dem anses det, att man ej gärna kan begära mera än en shilling, isynnerhet som det är en känd sak, att afgiften i flere andra städer icke är mera än sex eller till och med tre pence — men då består förstås ingen »Queen» och ingen egen lokal.

Då man är ute för att värfva nya medlemmar, är det ej klokt att genast börja tala om liberala principer, intressanta föredrag och allvarliga diskussioner. Det fick jag veta af en af styrelsefruarna, som också var nog omtänksam att gifva mig en liten åskådningslektion i huru det skulle gå till, så att jag redan skulle kunna göra sammaledes.

Hon tog mig med sig till en grönsakshandlerska, som nyligen flyttat till staden och som hade två fullvuxna döttrar. Och jag iakttog med stigande, men icke oblandad, beundran, huru hon helt skickligt förstod att fånga sitt byte.

I väl valda ordalag skildrade hon föreningens sista sommarutfärd, som varit särskildt lyckad och rolig. Hon talade om klubbbrummet med sin flammande eldbrasa och sina bekväma stolar och hon antydde hvilket ypperligt läge lokalen hade. Kunde man tänka sig något angenämare än att gå dit in och hvila sig en stund, då man varit på torget, gått i bodarne eller kanske blifvit öfverraskad af en regnskur. Man kunde göra det riktigt trefligt för sig, sitta med fötterna mot kamingallret och läsa tidningen. Eller också kunde man ju titta litet på sista numret af »The Queen», som alltid ligger där på bordet.

Då tinade vederbörande opp och framkom själfmant med den upplysningen, att man

DET ROSENSKA HOTELLET: SALONGEN. A. BLOMBERG FOTO.

GRAFVE VON ROSENS ARBETS-RUM. A. BLOMBERG FOTO.

annars går allt för många öfver till torypartiet. Och som »The Primrose-Dames» alltid äro redo att proselytera medels baler och dylika muntrande tillställningar, går det ej an för de liberala att aldrig bjuda på annat än torra föredrag och diskussioner. Nej, något annat behöfs och det är därför, som konserter, modetidningar, barnfester och utfärder i det gröna ha sina varma förespråkare.

Detta sätt att göra i politik förefaller onekligen en smula löjligt, men manne det ej ändå är bättre än den apati, som allmänt råder bland

språket och den ångande tékoppn utgöra hufvudsaker för det stora flertalet, att pulvret sväljes för syltens skull och att knappast 30—40 medlemmar infinna sig på de möten, där intet bjudes annat än ett föredrag med åtföljande diskussion, men detta är på det hela taget ganska naturligt. Det går icke på en gång att vända till allvar den ytlighet, som under århundraden omsorgsfullt inympats i kvinnokaraktern. Ännu torde det dröja länge, innan modetidningen mister sin trollmakt och alla lockbeten kunna undvaras och innan denna stora organisation kan sägas intaga en rent värdig hållning.

Emellertid skulle jag göra Englands kvinnor stor orätt, om jag ej tillade, att vid sidan af detta sällsamma politiserande pågår en oafbruten verksamhet i en annan mera allvarlig riktning och att det inom hvarje lokal-förening äfven finnes de, som blygas öfver att behöfva använda mutor och som ärligen sträfva efter att gifva en högre lyftning åt det hela.

ANNA PALME DUTT.

finge leta länge, innan man hittade en mera liberal familj än den, hon tillhörde. Isen var bruten och det återstod bara att så där i förbigående omnämna, att föredrag och diskussioner också stodo på programmet och att »vi kvinnor» ju kunna göra så mycket för att främja den liberala saken, isynnerhet om vi hålla tillsammans och om vi kunna vinna många föreningsmedlemmar af grön-sakshandlerskans typ.

Följden blef, att både mor och döttrar ingingo i föreningen och betalade hvar sin shilling. Nu komma de regelbundet till alla utfärder och soaréer, men icke till en enda diskussionsafton.

Emellertid gälla de för att höra till de mera intresserade och detta förundrar mig sannerligen icke. Cambridge liberala kvinnoförening räknar mellan sex- och sjuhundra medlemmar och af dessa anser sig minst hälften hafva uppfyllt allan rättfärdighet med inbetalandet af årsafgiften. De sätta aldrig sin fot inom klubbbrummets dörrar, och icke en gång utsikten att få en kopp té kan förmå dem att infinna sig på mötena. De öfriga komma nog en och annan gång, isynnerhet då något nöjsamt består, men jag har en tydlig förnimmelse af, att hos allt för många af dessa, står det skralt till med det politiska intresset och att om téet och nöjena uteblefvo från mötena, skulle äfven de uteblifva. Styrelsen och några få kvinnor, som verkligen omfattat politiken med hela sin själ och hvilkas sträfvanden gå ut på att till hvad pris som helst hålla liberalismen vid makt, hafva insett detta. Därför äro de outtröttliga i sina bemödanden att alltid hafva nya lockbeten redo. De anordna témöten, konserter och fester för medlemmarnas barn. Genom lång och trägen öfning hafva de förvärfvat en stor skicklighet i konsten att flika in ett litet politiskt tal mellan två sångnummer, ungefär som man lägger ett beskt pulver i en tesked hallonsylt för att det skall slinka ned bättre.

Då jag ett par gånger frågat, om det ej vore ärligare och i längden bättre och mera tillfredsställande att förakta alla mutor, har jag fått det svaret, att det är med politiken som med nykterheten. Man måste göra det trefligt för blåbandisterna, annars finna de det angenämare att gå till krogen och man måste göra liberalismen tilldragande för allmänheten,

Sveriges kvinnor. Gå till en engelsk arbetar-hustru och tala med henne, där hon står vid

DET ROSENSKA HOTELET: MATSALEN. A. BLOMBERG FOTO.

sin tvättbalja med såplöddret öfver armbågarne. Tala med henne om Cobden, Gladstone, Roseberry eller Campbell Bannerman och hon skall snart visa, att dessa äro för henne något mera än blott och bart tomma namn, och fastän hon kanske är hvad hon själf kallar »no scholar», d. v. s. har mycket ringa läs- och skrifkunskap, skall hon visa sig äga åtminstone någon kännedom om dagens tilldragelser och om de stora rörelser, som det sista halfsekle sett vibrera inom England. Jag fruktar resultatet ej skulle blifva alldeles detsamma, om man med en svenska af samma samhällsklass skulle börja tala om någon af den svenska politikens stormän.

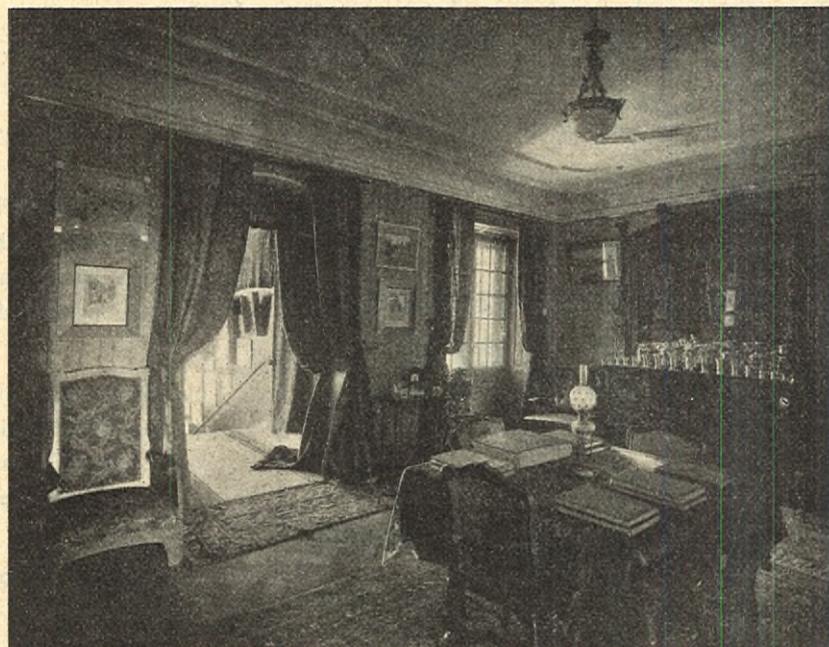
Nog är det så, att sången, musiken, sam-

OKTOBER-VÅR. SKISS AF FREDRIK LJUNG.

ÄFVEN bakom de tätaste höst-skyar finnes sol i ett nu kunna dimmorna skingras och jagas bort af vinden, och solljuset flödar ned öfver allt det, som ännu finnes kvar af sommarens fägring. För länge sedan har man tagit afsked af sommaren, regn och mulna dagar hafva med sin dysterhet kommit oss att längta efter vintern, men så kommer solen åter och belyser de ännu kvar-sittande löfven på träden, lockar ännu några höstblommor fram ur den fuktiga, på morgonen kanske frusna jorden och väcker minnet om det, som varit, och hoppet om det, som i sin tid skall komma åter.

En sådan klar höstdag gingo en man och en kvinna sakt framåt i den plantering, som från »Flustret» i Uppsala följer Fyris i dess lopp ett stycke nedåt mot Eklundshof. De talade icke ett ord. Kanske voro deras tankar så många, att de icke funno ord att tolka dem, kanske tänkte de ingenting, utan försjönko i den stämning, som ljuset och den milda värmen framkallade. Jag vet det icke.

Vid vägkanten lekte några barn. De hoppade upp och ned i ett djupt dike, som var utan vatten. En gosse stod där nere på botten och försökte draga ned de andra, hvilka stredo emot af alla

DET ROSENSKA HOTELET: ÖFRE HALLEN. A. BLOMBERG FOTO.

krafter för att dock till sist under skratt och rop duka under. Plötsligt skilde sig en gosse från de andra, gick några steg åt sidan och såg bort öfver åkrarna mot den skogklädda åsen på andra sidan. Så ropade han till sina kamrater:

»Se, det är ju vår i skogen, kom, så gå vi dit och leka.»

Med ens ilade de alla rätt öfver slätten ut efter dikeskanterna, gjorde ystra hopp öfver tvärdikena, föllo omkull och sprungo skrattande upp igen. En tappade sin mössa i ett vattenfylldt dike, men fiskade snart upp den igen och svängde den sedan i en krets ofvanför sitt hufvud, så att vattnet flög som ett gnistrande duggregn ut öfver sädesbrodden. Om några få minuter hade de försvunnit i skogen, men ännu länge kunde man höra deras rop bland trädstammarna, dämpadt och återkastadt af de yviga kronorna.

De två, som gingo framåt i alléen, hade stannat och sett efter barnen. Den späda sädesbrodden lyste i vårens ljusa färg, blålockor och andra höstblommor stodo tätt invid dikeskanten, och i skogen silade ljuset ned som under den klaraste sommardag. Mannens ögon lyste af fröjd, men ändå ljödo hans ord sorgsna, då han utropade:

»Så vackert! Jag har aldrig sett något så härligt!»

»Ja, det är vackert, men nog är väl sommaren ändå skönare!»

»Sommaren! — — — Jag har aldrig sett någon sommar!»

»Aldrig sett någon sommar? Hvad menar ni med det?»

»Då jag var ung, hade jag icke tid att tänka på vare sig våren eller sommaren. Mitt arbete böjde då mitt hufvud mot jorden. Så snart snön var borta, började arbetet bli som allra tyngst. Min far var ju fattig, och jag måste från tidigt på morgonen till sena kvällen gå tunga steg efter plogen. Min blick måste ju hvarje stund vara bunden vid den fuktiga torfvan, som långsamt vände sig framför min fot.»

»Men sedan? Ni kom ju snart hit och började studera.»

»Tror ni, att våren och sommaren komma in i skolsalen och studierummet? Kanske hörde jag någon gång talas om våren. Jag minns särskildt vid ett tillfälle, att min rumskamrat kom in och sade: 'Det lär visst vara vår därute. Svartbäcksgubbarna gå nedför kvarnfallet'. Vi ställde oss då vid fönstret och sågo på, huru stora isflak följde med det framilande vattnet. Ibland stötte de emot andra isstycken, som ännu sutto fast i åkanten, lösgjorde dem från stranden och togo dem med sig. Eller och gjorde de en långsam vändning rundt om den punkt, där de fastnat, till dess de blevo fria och fortsatte sin väg. Öfverallt var lif och rörelse. På stranden sprungo pojkar med långa stänger och förde ut de kvardröjda isstyckena midt i strömfåran, och rundt om fallet stodo gamla och unga hoppackade och betraktade, huru isarna med dåns vältrade sig utför forsen och stänkte skum ända upp på gatan. — Då var det visst vår!»

»Så har ni dock sett våren.»

»Ja, så mycket af våren, som rymmes mellan Järnbron och Dombbron. Längre bort kom jag aldrig. Då man börjar sina skolstudier vid 20 års ålder, har man inte råd att försumma många minuter för att se på våren. — Sedan blef jag adjunkt i ett stort pastorat. Då böjdes mitt hufvud ned öfver församlingsböcker och längder. Skrifva, skrifva, skrifva! Och på lediga stunder måste jag läsa på min sista examen.»

»Och nu?»

»Nu är jag 43 år.»

»Vet ni, jag tror, att ni i alla fall sett mer af våren än jag.»

Han såg på henne och log.

»Har ni då ingen spegel?»

»Där lär jag väl knappt se någon vår — numera.»

»Hvad ser ni där då?»

»Det tala vi inte om. — Ni lät så allvarsam nyss, som om ni hållit er första predikan, så lät oss fortsätta att vara allvarliga. Jag ville blott säga, att när ni nyss skildrade islossningen i Fyris, så var det något i er röst, som gaf mig det intrycket, att ni i allra rikaste mått kan erfara alla de känslor, som våren inger. Jag bryr mig i det stora hela inte så mycket om våren, nog är det roligt, förstås, när den kommer, men...»

»Nej, nej, när man lefver i en evig vår, så...»

»Evig vår?»

»Ja, ni har våren i hjärtat hela året om, och då behöfver ni ju inte fästa er så mycket vid årstidernas växling utom er.»

»Nej, kanske.»

De hade fortsatt sin vandring och voro nu vid slutet af promenaden, där endast en smal gångstig ledde upp till landsvägen och skogen. De stannade och vände sig om emot staden. Hans ögon blevo fuktiga, tunga och dystra föllo åter hans ord:

»Tänk, så mycken ungdom har funnits och finnes i den här staden! Åh, hvad det måtte vara skönt att vara ung och vistas här, — då man har tid att vara ung. Nu måste jag bort, tillbaka till mina böcker och längder.»

»När tillträder ni det nya pastoratet?»

»I maj.»

»Just i vackraste våren!»

»Ja, jag gläder mig åt den tiden, så godt jag kan. Att få ett eget verksamhetsfält i stillhet och ro, och så veta, att jag nu inte längre behöfver flacka omkring, utan får stanna, så länge jag vill. Och jag blir nog där till min död! — Vet ni, där är en stor trädgård nedanför prästgårdsbyggnaden, och aldeles invid trädgården, ja, nästan igenom den, går ån. Där nere skall jag tillbringa all min lediga tid. — Om jag ändå kunde flytta dit några kungsängsliljor!»

»Jag skall försöka gräfva upp några lökar och sända er.»

»Åh, ja, om jag bara kunde få dem att växa!»

Solljuset låg i dallrande vågor öfver slätten, öfver skogen, öfver hela staden. Några fåglar flögo hit och dit bland de skiftande löfven. Långt borta hördes barnens röster, kanske sprungo de som bäst och lekte ute på exercisplatsen på andra sidan åsen. Annars var allt så stilla, nästan högtidligt. Och vattnet i ån gled sakta framåt, framåt, så att gnistrande strimmor ristades i dess yta af vattenväxterna.

Han vände sig emot henne och såg henne in i ögonen, ömt och bedjande, ack, så ödmjukt bedjande. Och hon vände sin blick bort, under det att den växlande färgen på hennes kinder förädde en hastigt kommande inre rörelse.

»Maria!»

Nu möttes deras blickar, och han spejade ifrigt, ångestfullt som en drunknande efter hjälpen.

»Vill du följa mig dit bort?»

»Men om du börjar tänka på, huru gammal jag är?»

»Du har ungdomen gömd i ditt bröst. Jag skall locka fram den, så att du aldrig blir gammal, endast yngre och yngre!»

»Se, Maria, det är vår i skogen, kom lät oss gå dit!»

I NYTT LJUS.

JAG HÖSTENS vemod andas. Se, dränkt i dimgrå dager den kända landskapsbilden re'n synes mindre fager.

Hvar sten, hvar lummig udde, ja, hela vikens spegel i varmbå sommarklarhet visst ägde annan prägel.

Nu likt ett brustet öga syns vattnet glaslikt glimma. Allt själlöst, tomt, af lifvet ej krusning eller strimma.

Ur ulligt töcken lunden framskymtar höstgul, härjad. Se, här och hvar en löntopp röd som af feber färgad!

Likt mörka olyckstankar en flock af kajor samla sig kretsande kring kyrkan, den trappstilsbygda, gamla.

Men högre upp en trekant af fina vingebågar mot luften skarpt sig tecknar... flyttfågelskaran tågar!

Då byts mitt tysta vemod i ton, som andlöst klingar: o, den som finge flykta, o, den som hade vingar!

Där finns ju bortom dimman en nejd, där härlig sommar ännu i rymden skiner, ännu på grenen blommor.

Orangens land med rankor och rosor friska, unga. »Dit bort, dit bort!» med skalden min längtan börjar sjunga...

Hvad — sprang ej plötslig ljusning i rymder dunkelgrå? Bland rifna skyar skymta ju glimtar azurblå!

Med ens en högre lifsfläkt tycks genom tingen ila. Död är hon ej, naturen, blott sänkt i drömtung hvila.

Se, vikens vågor vakna och glittra silfverfriska. Och färger börja skifta och röster börja hviska.

Fast taflan, som sig breder för blicken, är densamma, en stråle sol, en enda, och nya intryck flamma...

I ljusets väna strimma förskönas allt och glädes. Och lunden likt en drottning i guld och purpur klädes.

Den gamla trappstilskyrkan kan man få lust att rita, just som hon står med kajor kring gluggar murbrukshvita.

Af luftens resenärer visst någon sig fördröjer, ty än ur brokig dunge sin visa trasten höjer.

Brand- och Lifförsäkrings-Aktiebolaget

SKÅNE

MALMÖ.

Fonder: öfver 22,000,000 kr.

Brand-, Lif-, Lifränte- och Pensions-

m. fl. försäkringar meddelas genom bolagets hufvudkontor i Malmö eller genom dess agenter.

JÄRNSÅNGAR och SÅNGKLÄDER, MÖBLER, MATTOR, MÖBELTYGER, GARDINER, LINOLEUM (Korkmattor), FILTAR m. m. af bästa kvaliteter, säljas alltid ytterst billigt uti

ENGELSKA MAGASINET,
Drottninggatan 72, 1 tr.

Ja sjung, törhända sjunger
du här för sista gången.
Må nordens bleka höstsol
mildt värma afskedssången.

»Dit bort, dit bort!» min längtan
ej längre andlöst skriar,
ty rösten i mitt inre
om nya vårar siar.

Flyg, bruna trast, till söder
och sjung i lund, som knoppas!
Dig gaf försynen vingar,
mig gaf hon kraft att hoppas.

ANNA KNUTSON.

»FATTIGPRÄSTEN PÅ SÖDERMALM».

ETT INOM STOCKHOLMS FATTIGVÄRLD kärt namn är föreståndarens för Ebenezer-församlingen å Södermalm, pastor John Hedberg. Till hans mottagningsrum hittar den blyga fattigdomen, och pastorn har en märkvärdig förmåga att finna utvägar. Pastor John Hedbergs mångåriga erfarenheter om fattigvård ha gjort honom till särskildt en barnens beskyddare. Flere hundratal fattiga och vanvårdade stockholmsbarn ha genom hans bemedling vunnit goda hem i landsorten.

Han har nu kommit så långt, att han fått en upptagningsanstalt till stånd, där barnen få »äta upp sig» och där de kunna »renas» och beklädas, medan de vänta på hemmen.

Den bild, Idun i dag återger af den märklige »fattigprästen», är en fotografi, som togs för några månader sedan, då han med sju småtingar reste upp till ett hem i Badstu-

träsk. Den sjunde aflämnades på vägen, men de sex kommo till samma hem. In- tetdera af barnen be- fann sig i släktskap med det andra. En välbergad hemmans- ägarefamilj utan barn önskade — full upp- sättning, en hel serie gossar och flickor i åldern 3—14 år.

Man skulle kunna tro, att pastor John Hedberg, i hvilkens sköt så många nödens och förtviflans förtro- enden nedläggas, vore en dyster man, men han har ett ljust hu- mör. Hans enda sorg är att icke ha till sitt förfogande en egen- dom, där han genom praktiska sysselsätt- ningar kunde göra sina skyddslingar mogna för lifvets strider. Han vill ha pojkarna till landtbrukare och yrkesmän och flickorna kun- niga i alla husliga bestyr. Men han sörjer egentligen icke för det heller. Då han för någon tid sedan, efter att i ett offentligt före- drag ha redogjort för sina planer, mottog 20 kr. som grundplåt, utbrast han:

»Nu har jag 20 kr. och ni ska se, att jag nog får 30,000!»

Stockholms kristna sedlighetsförening står bakom den behjärtade verksamheten som kon- trollerande myndighet, och nödiga medel ha hittills ej saknats, om det ock varit bekym- mersamt mången gång. Medlem af föreningen kan man bli för ett årligt bidrag af en krona, men många äro de, som insänt »30 kronor för ett barn», sedan de lärt känna verksamheten. Dessa »30 kronor för ett barn» är ungefärliga medelkostna- den pr år för föreningens skyddslingar.

J. P. RDLs.

FRÅN EN EDENS LUSTGÅRD.

OM JAG sätter mig ett litet stycke från mitt öppna fönster, ser jag en vacker syn. Själva fön- stret blir ramen kring en tafra, som bildas af en liten fin och vacker trädgård, nätt och jämnt så stor, att den fyller fönstrets ram.

Trädgården utgöres af två rader krusbärs- och vinbärs- buskar, hvilkas bär nu äro spårlöst försvunna, några grupper af syrén- och guld- regnsbuskar, tre valnösträd och två väldiga päronträd samt en gräsmatta, prydd med ännu blommande rosen- buskar och näpna små ra- batter med nejlikor, löfkojor och stockrosor och genom- skuren af slingrande gångar.

Mer är det icke. Men öfver det hela hvälfver sig en blå och klar september- himmel med en och annan ljusgrå eller glänsande hvit sky, och mellan päronträdens ännu gröna och friska blad

FRÅN SVENSKA TRÄDGÅRDSFÖR- ENINGENS UTSTÄLLNING Å HASSELBACKEN.

A. BLOMBERG FOTO.

sitta massor af päron, tätt och rikt, och lysa brons- färgade i solskenet.

Bakom trädgården skymtas det gula tegeltaket på en byggnad, som man för resten icke kan se, och ur dess skorsten stiga blå rökhirvar genom den lummiga grönskan upp i den tunna, glasklara luften.

Under dessa varma septemberdagar är träd- gården ljufvig att beskåda, och trots det gula ta- ket och skorstenen och röken, som vilja störa il- lusionen, låter jag den lilla trädgården föreställa Edens lustgård och de två päronträden lifsens träd och kunskapens träd på godt och ondt. När man som jag lefver midt i öfverflöd på sten och tegel och brist på grönska, får man inte ha för stora anspråk.

Jag har aldrig varit med min fot i lustgården. Den är inte för mig. Men två andra människo- barn gå in och ut genom grinden, som om de vore hemma hos sig.

Det är naturligtvis Adam och Eva. Och de äro hemma hos sig. Deras far bor i nedre vå- ningen här i huset och har just för deras skull hyrt trädgården med dess härligheter. De ha äf- ven en mor, men henne har jag aldrig sett. Hon måtte vara bortrest och tycks åtminstone för när- varande inte spela någon roll i Adams och Evas tillvaro.

Fadern däremot ser jag ofta, den unge guld- smeden här nere. Det är en ung man, ståtlig och vacker och med en röst, hvars klang påminner om det guld, af hvilket han smider ringar och smycken. Hvar morgon, innan Adam och Eva äro uppstigna, går han ut i lustgården och plo- car i en korg upp de nerfallna frukterna.

Adam och Eva — de heta något annat, men det bryr jag mig inte om — alltså: Adam och Eva äro till anletsdrag och gestalt så vackra, som man någonsin kan önska. Adam är brunhårig och spenslig, Eva ljushårig och knubbig men fin- lemmad som en liten prinsessa. Nästan lika stora äro de, fastän Adam är sex år och Eva bara fem.

Eva måste i hvar stund ha någon att vara öm emot. Följaktligen kan hon inte reda sig utan sin docka, Katinka, som hon alltid bär i famnen, och som hon delar luft och ledt med. Och Adam kan inte lefva utan att ha någon att retas med. Därför följer han ständigt Eva hack i häl. Jag har ännu aldrig sett någon af dessa tre för sig. Där en är, äro äfven de två andra.

*

Härom dagen satt jag med min bok vid fön- stret. Då fick jag se Eva trippa in genom grin- den till lustgården med Katinka och hennes klä- der i famnen och med Adam i hämlarna. Eva satte sig på gräsmattan under lifsens träd.

»Adam,» ljöd hennes klara men en smula däm- pade röst upp till mig, »se efter i gräset, om där finns något päron nerfallet! Jag har inte tid. Jag måste klä Katinka.»

»Den dumma, otäcka Katinka!» svarade Adam.

»Katinka är inte dum och otäck. Hon är en snäll och klok docka. Det är du, som är dum och otäck, om du inte letar reda på ett päron åt mig — ett stort.»

»Men far sa ju, att vi inte fick fler päron förr- än i eftermiddag,» invände Adam.

»Jag ska inte ha det själf. Katinka ska ha det till frukost, när hon är klädd. Katinka är hungrig.»

PASTOR J. HEDBERG MED SINA SKYDDSLINGAR. EDLUND FOTO.

FRÅN SÖNDAGENS KAPPLÖPNINGAR PÅ LINDARÄNGEN I STOCKHOLM FOTO FÖR IDUN AF A. BLOMBERG.

1. LÖJTN. FRIH. CLAS CEDERSTRÖM (HVLKEN RED IN FÖRSTA PRISET I DEN SKANDINAVISKA STEEPLE-CHASE'N) PÅ VÄG TILL VÅGEN. 2. LÖJTN. N. FISCHERSTRÖM, HVILKEN RED IN FÖRSTA PRISET I LÖPNINGEN OM S:T ERIKS PRIS. 3. LÖJTN. E. AF SANDBERG (HVLKEN RED IN FÖRSTA PRISET I LÖPNINGEN OM JOCKEYKLUBBENS STORA PRIS) PÅ VÅGEN. 4—13. PERSONER OCH TYPER FRÅN SADELPLATSEN. (4. PRINS EUGEN OCH RYTTMÄSTAR L. RIBBING. 5. MEDLEMMAR AF NORSKA KOLONIEN. 6. GREFVE LEYDEN OCH LÖJTN. GREFVE ROB. VON ROSEN. 7. OPERASÅNGAREN FORSELL MED FRU. 8. GROSSHANDL. JOSEPH SACHS MED FRU. 9. PROF. FRIH. G. CEDERSTRÖM MED DOTTER. 10. RYTTMÄSTAR ROSENBLAD OCH GREFVINNAN VON PLATEN. 11. LÖJTN. STRÖM MED FRU.)

Adam letade i gräset och fann ett päron.
»Här har du ett då,» sade han och kastade päronet i Evas knä.

Nu var Katinka klädd, och Eva tog frukten och förde den till dockans mun. Med en hastig rörelse vände hon sedan huvudet åt sidan och bet förstulet ett stycke af päronet.

»Se, så snällt Katinka äter!» sade hon med en öm blick på dockan och tuggade och sväljde med strålande min.

Samma manöver som nyss upprepades, tills päronet var uppätet.

»Ge mig ett till! Katinka är inte mätt än.»

»Nej, hör du,» började Adam.

»Ge mig ett päron till,» afbröt Eva i bestämd ton. »Inte räcker bara ett. Skulle du bli mätt, om du bara finge ett päron till frukost?»

»Men Katinka är ju en docka. Hon kan inte äta alls. Det var du, som åt. Tror du inte, jag såg det?»

»Hvad du är dum!» Eva höjde rösten. »Katinka måste ha ett päron till. Leta genast reda på ett!» Nu börjar Katinka gråta.

Och Eva grät bitterliga å Katinkas vägnar.

»Men far sa ju,» började Adam igen.

»Ge mig ett päron till!» skrek Eva mellan snyftningarna.

»Nehej!» satte Adam i af alla krafter.

I sin ifver hade hvarken Adam eller Eva märkt,

att fadern nalkades. Nu hörde de plötsligt hans röst i lustgården.

»Hvad har ni för er, barn?»

»Eva vill, att jag ska leta reda på päron åt henne,» skvallrade Adam ögonblickligen.

»Sa jag er inte för en stund sen, när jag gaf er fyra hvar, att ni inte fick äta mer frukt före middagen?» Faderns röst var allvarlig och hans min sträng.

»Jag har inte ätit något. Jag gaf bara Katinka ett päron till frukost,» urskuldade sig Eva.

»Hvar är det päronet?»

»Det har hon ätit opp, förstås,» svarade Eva lugnt.

»Hur gick det till?»

Nu föll Adam in: »Det var Eva själf, som åt. Hon bara låtsade, att det var Katinka.»

»Neej, far,» ifrade Eva emot. »Katinka var så hungrig. Hon hade nyss vaknat och blivit klädd. Hon måste ha frukost, för får far.»

»Prat!» sade fadern. Hans min var fortfarande sträng, men i rösten hördes en liten klang af undertryckt munterhet. »Nu, när ni varit olydiga, får ni gena-t gå in igen och inte komma hit ut mer i dag. Marsch!»

»Men jag har inte ätit något päron här,» protesterade Adam. »Jag kan väl få vara kvar här ute?»

»Det var du, som gaf Eva päronet. In med dig, du också!»

Och Adam och Eva drefvos ut ur lustgården, och jag såg dem inte mer den dagen. Men medan de gingo öfver gårdsplatsen, hörde jag ännu Adams röst.

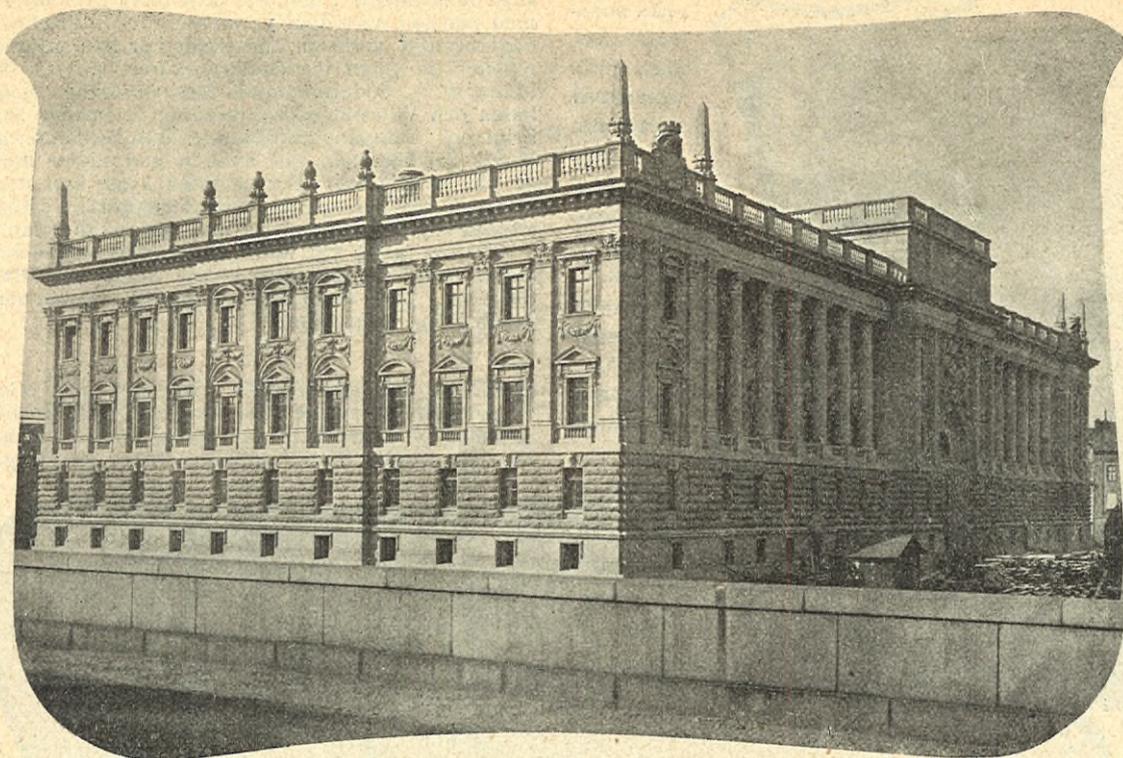
Först kom där ångerfullt: »Jag borde inte ha gifvit Eva päronet.» Så i förklarande ton: »Men jag ville så gärna se, hur Katinka åt.» Till sist förnumstigt och triumferande: »Jag trodde inte, hon kunde, ser far. Och hon kunde inte heller!»

De här senaste dagarna har himlen öfver lustgården ofta varit mulen och tung och såndt strida skurar ner öfver Adams och Evas Eden, så att de måst hålla sig inne. Och i morse kom fadern jämte tre hans tjänsteandar med stegar och korgar och plockade ner frukten af päronträden. På de allra öfversta grenarna, som ingen kunde komma åt, sitta dock ännu härliga frukter kvar och lysa bronsfärgade, när solen skiner på dem. Men det blir nu för tiden alltmera sällan. Hösten är inne.

Om några dagar flyttar jag bort härifrån. Aldrig mera skall jag sedan genom fönstrets ram få se den lilla lugna och glada trädgården, som nu i fyra vackra veckor för mig spelat rollen af en Edens lustgård. Och aldrig mer skall jag få höra Adams och Evas friska röster klinga hit upp till mig i den svala, lätta septemberluften.

September 1902

F. L.

DET NYA RIKSDAGSHUSET, SÅDANT DET NU TER SIG FÄRDIGT TILL DET YTTRE EFTER STÄLLNINGARNAS NEDRIFVANDE.

STOCKHOLM I VALFEBER.

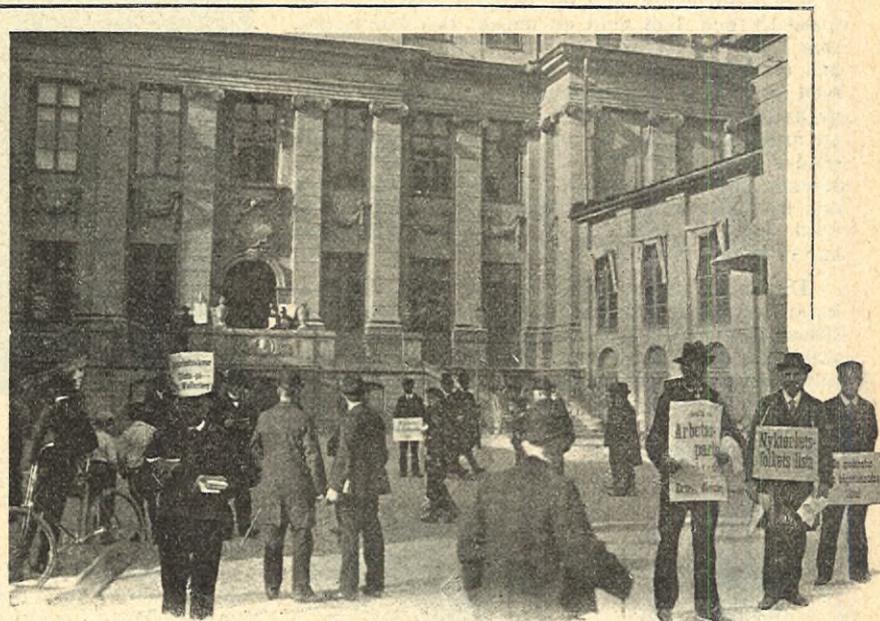
FREDAGEN I FÖRRA veckan ägde det med stor spänning motsedda stockholmsvalet rum. Hufvudstadens röstberättigade medborgare skulle då genom en väldig uppmarsch till valurnorna precisera sina politiska önskemål och slå ett kraftslag för desammas genomdrifvande. Frisinnet skulle, som så många gånger förr, kämpa mot konservatismen, vänstern mot högern.

Morgontimmarne af den stora bataljdagen voro emellertid skäligen lugna. Visserligen genomströfvades gatorna redan vid åttatiden af en del stadsbud, hvilka med reklamskyltar rundt kroppen och i hufvudbonaderna sökte genom propaganda för sina respektive partier lifva de till äfventyrs slumrande fosterlandsintressena hos ännu omorgnade medborgare. Det är ännu ganska tyst kring vallokalerna, där sandwichmännen gå trygga och lugna och småprata om sina enskilda angelägenheter, medan de då och då passionsfritt sträcka fram en lista åt någon ankommande valman.

Inne i vallokalerna sitta valförrättarne och ha det mycket gemytligt ännu så länge, ty det duggar mycket långsamt med lappar i valurnan; men ju mera solen skrider fram öf-

ver den högblåa stockholmshimlen, dess tätare blir raden af väljare, sorlet kring valurnorna växer, och när aftonen kommer och gasen tändes, har valfibern börjat på fullt allvar.

Den rörelse och nervositet, som karaktärisera de amerikanska och europeiska millionstäderna under en valkampanj, är naturligtvis främmande för ett så pass betänksamt storstadssamhälle som Stockholm. Men att ej en valdag i Sveriges kulturcentrum numera går så stilla förbi som förr, märkes dock. — Man kan uppsnappa fragment af politiska samtal i gathörnen, och närmar man sig vallokalerna, vare sig på norr eller söder,

SANDWICHSMÄN OCH VALTRAFIK UTANFÖR RÅDHUSET.

I »BRANTINGS VALKRETS». RÖSTSEDLARNA AFLÄMNAS

belägras af intresserade valmän, ty om en eller annan timme skola valresultatens siffror anslås i de upplysta fönstren. Folk strömmar i massor till från alla håll, liberalismens och konservatismens förfäktare armbågas i all vänskap med hvarandra och de förra befinna sig i ett riktigt jubellynne, ty de känna redan »luften af segerfanor sval».

Då stiger plötsligt ett hurrarop som en segerbudets första fanfar mot den stjärnstrålande hösthimlen... och så ett till och ännu ett... Vänstern har vunnit bataljen, hufvudstaden har åter inför hela landet häfdat sin plats som härden för de liberala idéerna.

Ännu sent på natten strålar det ljus ur tidningarnas depeschfönster, och nya skaror af intresserade trängas framför dem.

Samtidigt hållas på skilda ställen i staden valvador, på hvilka partivännerna samlas för att afvakta valens resultat. Och skålar drickas och hurrarop höjas när bud kommer, att en partivän segrat i valet.

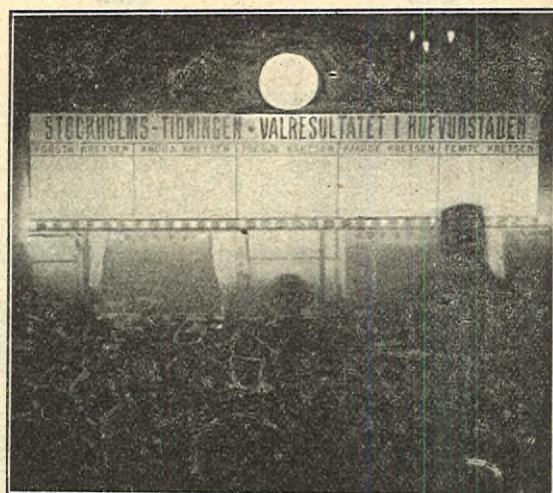
Som ett komplement till de i dagsnumret införda valbilderna meddela vi ock en exteriör af det nya riksdagshuset, från hvars murar de skymmande ställningarne i dagarne försvunnit och där framtidens svenska riksförsamling skall, på grund af sina valmäns förtroende, fortsätta det stora samhällsarbetet

till det allmännas bästa, med bortseende från alla privatintressen. Så vill åtminstone optimisten ännu hoppas.

Kvällstimmarne flyga hastigt bort och alla tornurslånio. Vallokalerna stängas och rösträkningen börjar.

Nu komma de dramatiska ögonblicken, valkomediens sista akt med den med spänning motsedda upplösningen.

Hufvudstadstidningarnas depeschbyråar vid Gustaf Adolfs torg

VALRESULTATEN STUDERAS UTANFÖR STOCKHOLMS-TIDNINGENS FÖNSTER PÅ GUSTAF ADOLFS TORG KL. 11 PÅ NATTEN. A. BLOMBERG FOTO.

UR DAGSKRÖNI-
KAN.

FAHLCRANTZ & Co är, som väl de flesta veta ett bland våra mest välkända namn inom bokförläggarvärlden. Firman har i dessa dagar firat sitt 25-årsjubileum, och då firman är detsamma som dess grundläggare och fortfarande chef dr Fahlerantz själf, hafva vi ansett oss böra här införa hans bild jämte några kortfattade meddelanden om honom.

Dr C. J. Fahlerantz är född i Uppsala år 1849 och son af d. v. professorn, sedermera biskopen C. E. Fahlerantz och dennes ännu efterlevande maka, en dotter till skalden J. D. Valerius. Efter år 1867 aflagd studentexamen promoverades F. 1872 till fil. doktor såsom den yngsta bland sina kamrater. Omedelbart härefter öfvergick han till det praktiska lifvet samt ägnade sig åt boktryckare- och bokförläggarverksamhet. Sina lärospån gjorde han i den ansedda Hæggströmska firman. Efter Centraltryckeriets uppsättande var han ett par år dess direktör, tills han 1877 grundlade bokförlagsfirman Fahlerantz & Co, hvilken han alltsedan innehaft och ledt med en omsikt och kunnighet, som gjort densamma till en af de mest aktade och ansedda i vårt land. Härom vittnar ock den med anledning af jubileet utgifna förlagskatalogen, ur hvilken det vore synnerligen frestande att göra en axplockning, om ej det knappa utrymmet lade hinder i vägen härför. Den, som bläddrar i densamma, skall då finna en hel rad af gedigna verk och framstående namn, som lysa ej blott för dagen, utan äga bestående värde. Något lätt gods har man där svårt att uppleta.

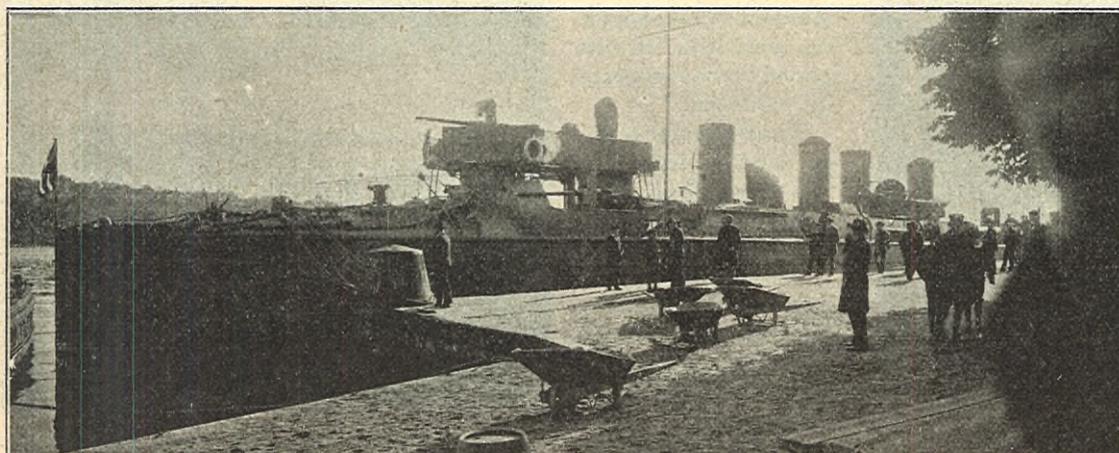
Dr F. har äfven i öfrigt varit mycket verksam inom bokhandelskretsar. Sålunda är han en af stiftarne af Nya Bokförläggareföreningen, och särskildt har han inlagt stora förtjänster om omorganisationen af Bokhandlarnes Pensionsförening, hvars styrelseordförande han är. Inom fackpressen har hans person ock gjort många både skarpa och sakkunniga inlägg.

C. J. FAHLCRANTZ.

J. HELLBERG.

DEN NYA TORPEDBÅTSJAGAREN MODE PÅ STOCKHOLMS REDD. A. BLOMBERG FOTO.

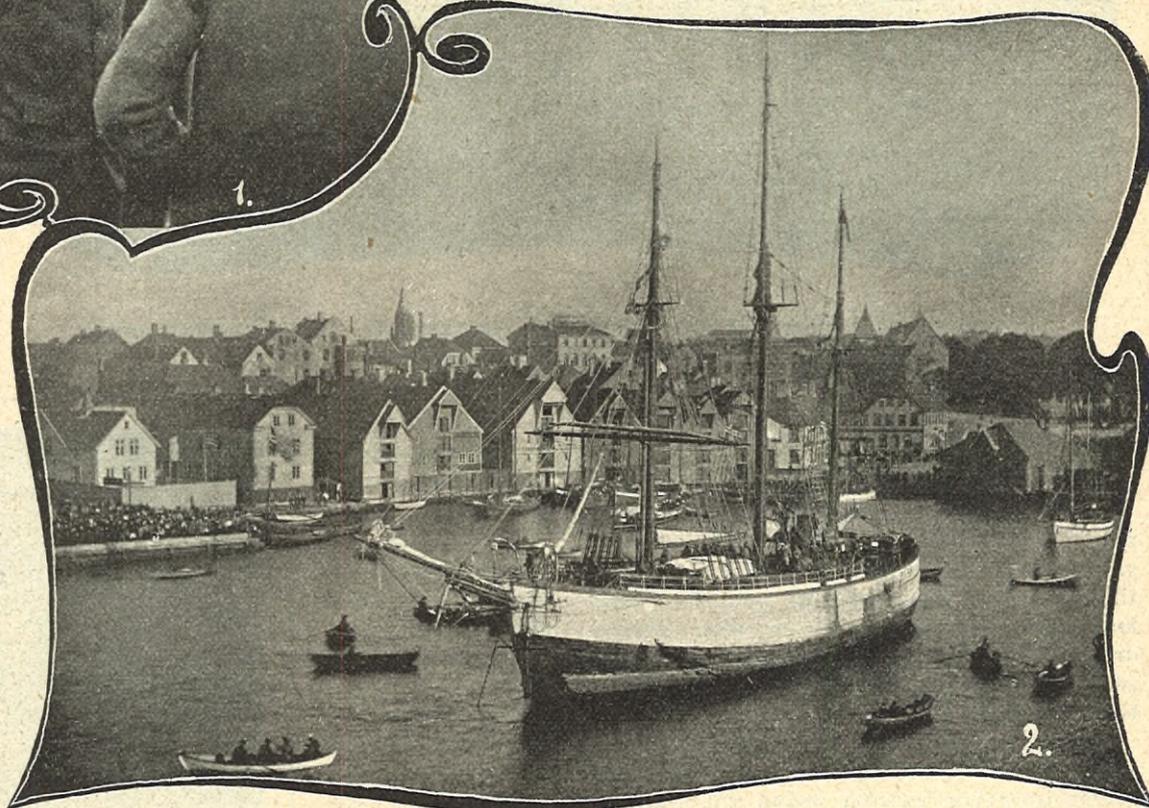
FRÅN NORD-
POLSFARA-
REN KAPTEN
SVERDRUPS
HEMKOMST
TILL NORGE.

1. KAPTEN
SVERDRUP
Å FRAMS
DÄCK.
2. »FRAM» I
STAVANGERS
HAMN.

JACOBSEN,
STAVANGER,
FOTO.

sina befattningar i Mellösa, erhöi han 1888 afsked med pension, men han var äfven efteråt lifligt och oegennyttigt verksam. Särskildt har han utträttat mycket till gagn för skollärarekåren, stiftade sålunda bl. a. Södermanlands lärareförenings sjuk-kassa och Villättinge lärarförening, hvarjämte han ifrigt och framgångsrikt bidrog till anläggandet af länets folkhögskola, vid hvilken han under flere år var sånglärare. För politiken hyste han stort intresse, och han var flere gånger uppställd såsom riksdagsmannakandidat på den frisinnade sidan.» För sin familj var han den ömmaste make och fader, och hans närmaste känna tungt den lidna förlusten. Men utom dem stå otaliga vänner sörjande kring hans minne.

SVENSK UTSTÄLLNING I KÖPENHAMN. Genom direktören för »Det danska Konstindustri-museum» i Köpenhamn professor Pietro Krohn har föreningen Handarbetets Vänner emottagit

EN AF SVENSKA folkskollärarekårens märkes-män, förre folkskoleläraren, klockaren och organisten J. Hellberg i Lilla Mellösa, Södermanland, gick för några dagar sedan ur tiden vid 70 års ålder.

Han afled hos en af sina söner, grosshandlaren och direktören för Norrlands varuförsäkringsbolag Björn Hellberg i Bergvik. En annan af hans söner är direktör Frith. Hellberg, Iduns grundläggare och chef. Han sörjes dessutom af maka och ännu en son, anställd i Idun, samt fem döttrar och icke mindre än 18 fosterbarn, hvilka i hans gästfria hem fått fostran och vård. Af döttrarna äro två lärarinnor hemma, en gymnast i England och en gift med redaktör G. Pettersson i Norrtelge.

»Den afidne har», säger en af de många tidningar, som ägnat honom längre eller kortare minnesrunor, »inlagt stora förtjänster om folkupplysningen och skytterörelsen samt var i alla afseenden en prydning för sin kår. Efter att i 30 år ha skött

inbjudan att i det danska konstindustrimuseet anordna en utställning.

Handarbetets Vänner Styrelse har beslutat tillmötesgå denna önskan och i slutet af oktober kommer utställningen att öppnas.

Det här från museets sida uttalas en önskan, att denna utställning må blifva synnerligen omfattande och gifva en så öfverskådlig bild som möjligt af Handarbetets Vänner olikartade verksamhetsgrenar likasom Handarbetets Vänner direktis fröken Agnes Branting anmodats att under utställningstiden där hålla ett föredrag.

TORPEDBÅTSJAGAREN »MODE», världens snabbaste fartyg, som det påstås vara, anlände i söndags hit och förtöjdes vid östra brobanken & Skeppsholmen.

»Mode», som skall tillhöra Stockholms flottstation, är byggd i England och uppnår en medelhastighet af 32 1/2 knop — något hittills enastående i fråga om ett fartygs snabbhet i sjö.

Mot en bredd af endast 20 1/2 fot mäter fartyget i längd 220 fot, medan displacementen är 400 ton. Kolrummen rymma bränsle för en färd öfver Atlanten vid en hastighet af 13 knop. »Mode» är utrustad med fyra Yarrow vattentub-pannor och två fyracylinders tripplexpansionsmaskiner. Dessa indikerade hästkrafter äro omkring 6,800 och vid fartprovet uppgingo slagen till 421,4 pr minut.

Fartygets armering består af två 18-tums torped-tuber, hvilka äro placerade akter om maskinrummet, samt af sex 57 millimeters snabbskjutare.

GREFVE DE CASA-MIRANDA, den frejdade sångerskan Kristina Nilssons gemål, afled, som bekant, för någon tid sedan i en ålder af 70 år i Cambo les Bains (Basses Pyrenées).

Den afidne var på sin tid sekreterare i Canovas kabinett och deputerad för Porto Rico. Sedermera ägnade han sig åt journalistisk verksamhet

och var en längre tid medarbetare i Le Gaulois och den spanska tidningen La Epoca.

Af yttre utmärkelser, som kommit den spanske ädlingen till del, må nämnas, att han var riddare af Maltheserorden och af stora korset af Isabella Katolikaorden, kommandör af Hederslegionen m. m.

EMILE ZOLA

den fräjdade franske diktaren har oförmodadt borttryckts af döden — detta är det uppseendeväckande sorgebud som går ut öfver hela världen i samma ögonblick som detta n:r af Idun presslägges. För dagen hinna vi endast detta korta meddelande, men återkomma utförligare i nästa vecka!

SMÅSKOLELÄRARINNORNAS STÄLLNING.

Herr Redaktör!

Vårt varmaste tack till »Justus» för »Några ord om småskollärarynnornas ställning» i n:r 36 af Idun. Om »Justus» kände till förhållandena på landsbygden, så skrefve han säkerligen en lika varmhjärtad artikel om deras rättsliga ställning, ty den förutan finns ingen tryggad ekonomi. I vår socken är det vanligt att de vid den billigaste begäran få till svar: »Är ni inte nöjda, kan ni ju flytta.»

I den förre inspektörens tid gick det ändå an, ty erfarenheten hade lärt honom att man icke af en småskola på landet kan begära detsamma som i staden, helst om barnantalet är 40—50. Men den nye inspektören är sådan att de unga lärarinorna säga sig skola flytta ur distriktet, om han blir omvald nästa år. Och de äldre — ja, för dem blir det sannerligen inte roligt. Han säger nämligen, att »det är af ren barmhärtighet man låter dem tjänstgöra.»

Det vore därför nödvändigt att också tjänstetiden blefve förkortad med 5 år och lefnadsåldern med 10. De kunde då åtminstone slippa den sorgen att anlita fattigvården i en socken, där de blifvit inhumant bemötta, medan de orkade arbeta.

Om Herr Redaktören anser att det går an ofentliggöra denna skrifvelse, så bedja vi att den får komma in i Idun. Om icke, så äro vi ändå glada och tacka ännu en gång för hvad Idun redan gjort.

Vörndnadsfullt

MÅNGA LÄRARINOR.

*

Till Redaktionen af Idun.

Till följd af flera skrifvelser, som ingått från småskollärarynnor i olika trakter af Sverige och de uppmaningar, som däri ställts till mig att framföra ett tack till Iduns redaktion för vänligheten att öppna tidningens spalter för småskollärarynnornas förbisedda sak, beder jag härmed få framföra allas vårt tack för hvad Idun härmed gjort för att fästa uppmärksamheten på de tryckande och hämmande förhållanden, under hvilka 8,000 af Sveriges lärarinor arbeta. Självet jag, att de ord, som »Justus» skrifvit, äro allt för sanna, i verkligheten kanske småskollärarynnans lott är ännu hårdare än man ens kan skildra. Bakom detta arbete för en svältlön döljer sig de otrologaste försakelser och exempel finnas på, att många småskollärarynnor genom svält och umbäranden bäddats i en för tidig graf — ja, jag känner två fall, då af dessa orsaker småskollärarynnor blifvit vansinniga. Detta låter som en öfverdrift, men är dock fullkomligt sant.

Därför, herr Redaktör, har jag endast uppfyllt mångas önskan, då jag å våra småskollärarynnors vägnar framfört ett tack till Eder och författaren till ofvannämnda artikel i Eder ärade tidning.

Med största högaktning

ANNA M. HAMMARDAHL.

Redaktris af »Tidning för lärarinor».

GRAFVE DE CASA MIRANDA.

KUNGL. TEATERN uppförde i måndags »Don Juan» med hr Forsell i titelpartiet, som af den framstående sångaren framställdes ännu mera utarbetad och nyanserad än förr. Inställsamheten och njutningslystnaden pointerades lika väl som den manliga säkerheten, och stämman böjde sig smidigt för alla uttryck.

I Leporellos parti debuterade med afgjord framgång hr Stiebel. Elev af prof. Günther visade sig denne sångare i besittning af en ganska välklangande och jämnt utbildad stämma, som han väl behärskade, liksom han ock synbarligen äger goda dramatiska anlag. Såväl han som naturligtvis hr Forsell rönt det lifligaste bifall. Öfriga partier innehades af fruarna Östberg (Elvira) och Hellström (Zerlina), fröken Hulting (Anna) samt hrr Selligren (guvernören), Strandberg (Octavio) och Mandahl (Mazetto). Det hela leddes af hr Nordqvist. Publikken var ganska talrik och hörbarligen mycket belåten.

DRAMATISKA TEATERNS senaste premiär, den tyske författaren Georg Engels drama »Öfver vattnet», som af hr Lavén på hans nu påbörjade turné gifves i landsorten, var en med synnerligen grella färger gjord skildring af tvänne prästers kamp mot hvarandra, hvaraf den ene representerar toleransen i det kristliga lifvet och den andre ofördragsamheten. Dramat äger alltså en djup etisk innebörd, som skulle kommit än mer till sin rätt, om ej författaren hopat för mycket af scenisk effekt och larmande patos inom den lilla ramen.

De spelande fyllde sina roller efter bästa förmåga och den, som trots enskilda brister i spelet, nådde längst, var otvifvelaktigt Stina Kos framställarinna fru Byström. Hr Lavéns resonörstalang inpressades med märkbar möda i prästroken, som däremot passade hr Palme synnerligen väl, — allt som allt kan sägas, att dramat med sina Ibsenreminiscenser är långt ifrån något mästerverk, men det har många utmärkta detaljer, äger glöd och stämmningsrikedom och förtjänar därför väl att ses.

»SVENSK UEBERBRETT'L». Ett antal artister bland den försenade Olympiateaterns personal hade kommit på den goda idéen att under sin ofrivilliga ledighet bjuda stockholmarna på en smula aklimatiserad »Ueberbrett'l», och två proppfulla och ytterst tacksamma hus på Sveateatern i lördags och söndags tycktes vitna, att jordmånen äfven för en mera permanent »litterär varieté» i vår goda huvudstad ingalunda borde blifva karg, förutsatt att den odlades af förfarna och konstnärliga händer. Fru Lamberts och fröken Dörums

Förnämsta tvättmedel

äro och förblifva dock vid finare tvätt

HYLINS
Ekonomi-Tvål

och vid gröfre tvätt (byk)

HYLINS
Prima Tvätt-Tvål

Frödingsbitar, hr van der Ostens hvisselkuplett, Delsbostintaus landsmåls historier, hr och fru Lamberts duetter, Fredrik Nycanders impressarioskap och Nalle Halldéns pianoackompagnement — allt mottogs med samma lifliga bifall! Som slutnummer gafs den gamla farsen »En bengalisk tiger», i hvilken i synnerhet hr Lambert i alla hänseenden lyste som den olycksalige rödhåriga apotekaren.

Kunde nu inte herrskapet Uddgren, som från den 1 oktober öfvertagit värdskapet på den trefliga lilla scenen, försöka en fortsättning i samma förfinade varietéstil? Det skulle bestämdt hälsas som en angenäm omväxling i det sedvanliga banala varietégylet.

EMIL SJÖGRENS-KONSERTEN i Vetenskapsakademien blef säsongens första konsert, och värdigare sätt att inleda höstens musiklif i huvudstaden kunde knappast tänkas. Den tjugande och melodimättade e-moll-sonaten, op. 24 för violin och piano, spelad af tonsättaren och hr Fritz Runnqvist, väckte en storm af hänförelse hos den distinguerade publikken, som till sista plats fyllde hörsalen.

Och hvad sådana sångkompositionens juveler som de fyra Reckesångerna beträffar, själfvullt tolkade af fru Asplund-Morales, trängde de med sin väriliga poesi, sitt solguld och sitt kärlekssvärmeri direkt till hjärtat som all äkta dikt.

Sjögren är afgjordt den störste konstnären i sina äldre saker; där pulserar känslan varm och inspirationen är öskt. Hans nyare alster däremot lida af torrhet och förkonstling, något som ock märktes på ett par af de nyheter, hvarpå programmet bjöd.

Men en musiker af Sjögrens rang har rätt att fordra att främst bli bedömd efter det bästa han åstadkommit, och totalintrycket af konserten blef ock, att Sjögren som tonskald är en af de få äkta diktare, som vårt svenska musiklif har att lysa med.

AULINSKA KVARTETTENS ABONNEMENTS-SOAREER, som skola hållas i Vetenskapsakademien, äro fastställda att äga rum på följande dagar, nämligen den 16 oktober, den 27 november, den 29 december 1902, samt den 26 februari och den 26 mars 1903. Första och sista soaréerna komma att uteslutande upptaga svensk kamarmusik af Berwald, Lindblad, Norman, Sjögren och Stenhammar. Vid de tre öfriga programmen komma uteslutande tyska verk till uppförande: Bach, Haydn, Mozart, Beethoven (ett helaftonprogram), Schubert, Schumann och Brahms. Abonnementsbiljetter äro tillgängliga hos hrr musikhandlare.

KONSERTFÖRENINGEN (dirigent, Tor Aulin) har nu genom sin styrelse till den musikintresserade allmänheten utsändt inbjudan till abonnemang å sex symfonikonserter, hvilka komma att gifvas under säsongen 1902—1903 under medverkan af framstående solister.

Bland tonverk, ämnade att uppföras, äro: Symfonier, Suiter, Konserter, Ouverturner och Förspel af: Bach, Beethoven, Berlioz, Brahms, Brückner, Peter Cornelius, Dvorák, Franck, Haydn, Liszt, Mozart, Rubinstein, Jean Sibelius, Schubert, Smetana, Spohr, Richard Strauss, Wagner, Weber m. fl. samt svenskarne Bror Beckman, Franz Berwald, Andreas Hallén, Ludvig Norman, Wilhelm Peterson-Berger, Emil Sjögren och Wilhelm Stenhammar.

Abonnementshäfte, innehållande biljetter till hela serien (sex konserter), med rättighet till plats efter eget val, tillhandahålles hos hrr musikhandlare till ett pris af 12 kronor. Hvarje abonnent antecknas såsom medlem af föreningen. Första konserten gifves tisdagen den 21 oktober i K. Mus. Akademien.

Nyheter

för höstsäsongen nu inkomna uti

BRUNKEBERGS MANUFAKTUR-MAGASIN.

RECEPT.

Savaräng (för 6 pers.). 1/4 lt. nymjölkl 5 öre pressjäst, 1/2 kg hvetemjöl, 50 gr socker, citron, salt, 6-8 ägg, 1/4 kg smör. Likör, socker vatten.

Beredning: Mjölken ljummas och jästen upplöses i litet därpå, härefter hälften af det siktade mjölet, mjölken och jästen arbetas tillsammans och ställes att jäsa.

När degen är väl jäst, tillsattes litet i sänder äggen, sockret, citron, salt, resten af mjölet och sist det tvättade och rödda smöret, allt under det att degen grundligt arbetas minst 1/2 tim. tid. Smeten slås i smord och mjö ad kraumsform, far jäsa upp och gräddas därefter i god ugnsvärme. När kakan är färdig, uppsjåpes den, genomdränkes med en varm blandning af likörsocker och vatten, far kallna och glaseras.

Upplägges på tårtpapper på skål och fylles inuti högt med glace. helst någon vacker, röd såsom smuttron- eller hattonglace.

Lefver i skifvor (f. 6 pers.). 1 kalf-lefver, 4 hg sidfläsk, 1 lt skummjöl, 2 kkp. hvetemjöl, salt, hvitpeppar, 2 hg. smör, 1 knippa persilja.

Beredning: Lefvern befrias från hin nor och blodkärn, skäres i skifvor och lägges i mjölk 1 tim. tid. Mjölet blandas med kryddorna, lefverskifvorna vändas däri, stekas i hälften af smöret och upplägges en och en på det i skifvor stekta fläsket. Resten af smöret blandas med hackad persilja och lägges i klickar på lefvern. Stekpannan urvispas med litet buljong eller vatten, som slås öfver fatet som sås.

Morotspuré (f. 6 pers.). 1/2 kg. morötter, 1 1/2 msk smör, 2 lt. buljong, 1 msk mjöl, hvitpeppar salt.

Beredning: Morötterna sköljas, skrapas och skäras i bitar samt brynas i smöret. När de äro vackert bruna, påspådes 1/2 lt. af buljongen, och morötterna få koka, tills de äro mjuka, hvarefter de passeras. Smör och mjöl sammanfråsas, purén tillsättes jämte resten af buljongen och soppan får koka i 10 min., hvarefter den skummas och afsmakas.

Göteborgs Kexfabriks Ping Pong, Bästa Ett-öres Kex i marknaden.

Ängkokt kolja med äggstanning (f. 6 pers.). 1 1/2 kg. kolja, 1 tsk. ättika, 1 msk. salt, 1/2 msk smör.

Till stanning: 2 ägg, 10 msk. mjölk, 1/4 tsk. salt, 1 msk. hackad persilja

Beredning: Fisken fjällas, rensas, sköljes väl och aftorkas med en duk, ingnides med ättikan och saltet samt skäres i bitar. En form smörjes med smör, fiskstyckena nedläggas och äggstanningen hälls öfver. Sist öfverströes den hackade persiljan. Formen öfverbindes med smord papper och kokas i vattenbad, tills fisken kännes mjuk, och äggstanningen stannat, hvartill åtgår omkr. 1/2 timme.

Färskotletter af kalf (f. 6 pers.). 3/4 kg. benfritt kalkföt, 1 dcl. grädde, 1 kkp. mjölk, 1 msk. potatismjöl, 1/2 msk. salt, 1/2 tsk. hvitpeppar.

Till panering: 1 ägg, 1 kkp stötta skorpor. Till stekning: 3 msk. smör, 2 kkp buljong.

Beredning: Köttet tvättas med en duk doppad i hett vatten, skäres i tärningar och drifves tre gånger gen m köttkvarn. Färsen blandas därefter med grädden, mjölen, potatismjölet och kryddorna. Af färsen formas afrundt långa kotletter, hvilka penslas med ägg och beströes med fint stött skorpor. Smöret upphettas i en stekpanna, kotletterna läggas i och brynas på båda sidor. När alla kotletterna äro brynta, hälls den kokande buljongen öfver, hvarefter de

få sakta genomsteka 10-15 min. med tätt lutande lock.

Stekta äpplen (f. 6 pers.). 12 äpplen, 2 msk. smör, 1/2 kkp. socker, 1/2 kkp. fint stötta skorpor, 3 dcl. grädde, 1 msk. vaniljsocker.

Beredning: Äpplena skalas, kärnhusen urbalkas, något af fruktötet spares dock, så att urbalkningen får en botten. Äpplena rullas i fint stötta skor por, fyllas med sockret och ställas i en smörbestruken, elffast form. Resten af smöret lägges i små flockar öfver äpplena. De insätts därefter i god ugnsvärme, tills äpplena bli mjuka, men ej falla sönder. De uttagas och få kallna. Grädden vispas med vaniljsockret till hårdt skum och härmed garneras äpplena. De serveras endera i formen eller upplagda på ge eskål.

LÄKARERÅD

ENHVAR af Iduns läsarinna äger att å denna afdelning erhålla fra läkarråd. Förfrågningar insändas till redaktionen med påskrift. Till Iduns läkare.

LIDANDE UNG FLICKA. 1) Jo, sannolikt, om ni ej är kroppsligt svag. 2) Nervläkare. 3) Ja, det bör ni göra. 4) De äro icke bättre, men 8-10 gånger dyrare. 5) Nej.

ELLEN. Hvad menar ni med »en liten bit skinn af hudens»? Det är väl någon sjuklig förändring i »skinnbiten», eftersom den skall »förstöras»? Och därpå beror ju, hvad som skall användas i detta syfte.

DOLFI 23 ÅR. 1) och 2) Sannolikt hjärtfel. Ni bör i alla händelser låta läkare undersöka ert hjärta. 3) För er reumatism bör ni använda massage så vidt möjligt. Tillfällig lindring kan ni få genom gnidning med campherline- ment o. dyl. medel.

MAJKEN L. Se svar till Z-A. i n:r 1. KNOPPEN. Hå et faller i dylika fall alltid på grund af inre orsaker (blodbrist o. d.), hvartför den inre behandlingen är hufvudsak, och den yttre af underordnad betydelse.

I. P. 1) De äro ej skadliga, om de tagas mycket hastigt, och ni skaffar

A. B. FREJA-MAGASINET
Specialaffär af Damartiklar
STOCKHOLM
FÖRSÄLJNINGSLOKALER:
18 HUMLEGÅRDSGATAN 18
29 DROTNINGGATAN 29
KONTOR och LAGER:
18 HUMLEGÅRDSGATAN 18

er god kroppsrörelse efter dem. — De kunna tagas utan uppehåll. 2) Oskadliga och nyttiga för dem, som behöfva järn, men de äro oskäligt dyra liksom alla dylika medel, som hufvudsakligen äro afsedda att rikta fabrikantens kassa. 25-ÅRINGEN. 1) Se svar till uppriktigt bekymrad i n:o 5. 2) S. k. öfverfett barntvål. 3). Orsaken, som alltid är af inre natur, kunna vi naturligtvis ej säga eder. Jämför svaret till 30-årig fru i n:r 10.

OROLIG 58-ÅRING. Ni torde inse, att man ej kan yttra sig om hvad som i ett dylikt fall är lämpligast att göra eller icke göra, då man ej känner personen i fråga, och nervpatienters behandling ju är olika i olika fall.

ANNA T. Omöjligt att yttra sig om, då ni ej ens uppger er ålder! Är ni en yngre person, är väl orsaken sannolikt blodbrist, men ni väl naturligtvis vända er till läkare för fullständig undersökning.

A. S. Om de eljes äro fullt friska, är nog »riset» bästa medlet.

EG 27 ÅR. 1) Då ni åter tyckes vara bra, torde ni ånyo kunna börja med dessa bad. 2) Tvätta blott på kvällarna, och då med kokt, ljunt vatten utan tvål.

25-ÅRING. Se svar till Ckr i n:r 6. D:r —d.

Prenumerera på IDUN

KÖKSALMANACK
Redigerad af
FACKSKOLAN FÖR HUSLIG EKONOMI
I UPSALA.
(Föreståndarinnan fröken Ida Norrby.)
FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR
VECKAN 5-11 OKT. 1902.

Söndag: Götisk soppa med smördegstänger; gös à la Soto Maior; champignonspäckad oxfile med bryn potatis; savaräng.
Måndag: Brynt, salt färbringa med brynta kålrötter; hafresoppa med katrinplommon.
Tisdag: Kalflever, stekt i skifvor, med potatis; hvit sagosoppa.
Onsdag: Morotspuré med rostadt bröd; ängkokt kolja med äggstanning
Torsdag: Ärtor och fläsk; syltpannkaka.
Fredag: Färskotletter af kalf med potatis; stekta äpplen med vispad grädde.
Lördag: Irländsk köttstufning; kalfdans med mjölk.

Köp svart Siden!

Begär mönster af vårt garanterade solida siden från 90 öre till 13 kronor pr meter.

Specialitet: Nyaste sidentyger för brud-, sällskaps- och promenadtoiletter, äfven kulörta och hvita.

Vi sälja i Sverige direkt till privata och sända de utvalda sidentygerna tullfritt och franko till bostaden.

Schweizer & Co., Luzern (Schweiz).
— Siden-Export. —

INTET GOLFDRAG eller SKUROS mera om man använder FORSHAGA LINOLEUM MATTOR

Banyuls Trilles.
Ett aptitgivande, magstärkande vin, afsedt för konvalescenter och svaga personer i allmänhet. Rekommenderadt af många hrr läkare.
Pris pr butelj kr. 3,50 hos
HÖGSTEDT & C:o,
Stockholm, 32 Regeringsgatan.

Husqvarna Köttqvarn
bör finnas i hvarje hem.
Försäljes af alla välsorterade järnhandlare.

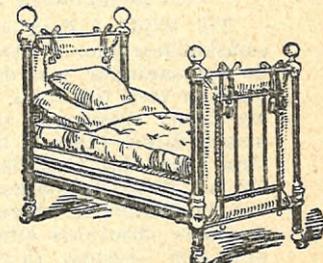
Fröjd åt de unga landet rundt

Kamraten

kan hvarje ungdomens vän bereda genom att för den ringa summan af 3 kr. för år 1902 prenumerera på »Kamraten», illustrerad tidning för Sveriges ungdom, som utkommer med sin 10:de årgång under redaktion af Frithiof Hellberg och Johan Nordling och under medverkan af flere bland vårt lands högst uppskattade ungdomsförfattare och tecknare. Med sitt omsorgsfullt valda och omväxlande innehåll är Kamraten lika väl ägnad för flickor som för gossar, hvilka i dess uppfostrande och lärorika uppsatser, i dess underhållande berättelser och skildringar från alla historiens, vetenskapens och fantasiens områden, i dess rikhaltiga afdelningar för idrott, slöjd och

lekar, i dess talrika intressanta pristäfningar af skilda slag finna outtömliga källor af ädel underhållning och roande förströelse. Bland de många nyheterna i Kamratens innehåll för innevarande år kan nämnas en genom hela årgången fortlöpande följetong: »Dödshälans hemlighet», hvilken ovanligt spännande och intressanta äfventyrsberättelse med sina talrika illustrationer i bokhandelsvärde ensam motsvarar hela prenumerationspriset. Genom sin varmt fosterländska och verkligt ungdomsfriska anda har Kamraten i lika hög grad förvärfvat målmännens som ungdomens sympatier och därigenom för hvarje år allt mera befast sin rangställning som

vårt lands erkändt bästa ungdomstidning.

Billiga Sängar & Sängkläder,
Linoleummattor, Borddukar, Orientaliska mattor, Sticktåcken, Filtar m. m.
John Ytterman, 11 St. Nyg., Stockholm.

SYATELIER
FÖR
LINNEUTSTYRSLAR
DAMMÄNDNING
SÄNGKLÄDER
FINASTE MODELLER
STÖRSTA SORTIMENT
BILLAGASTE PRISER
KARL H. NYMANS
HVIITVARU, TRIKÅ & VAFNADSAFFÄR.
17 NAMNGATAN 17
STOCKHOLM
STORT URVAL AF BOMULLS & VILKELÄDNINGSSTYGER
PUSKURANTER och PROFFVER SÄNDAS FRANCO

BEMÄRK DETTA!
Allra bäst köpas Vy- och illustrerade Brevkort hos *John Fröberg, Finspong.* 10 st. 35 öre, 20 st. 60 öre, 50 st. kr. 1.10, 100 st. kr. 1.90, 200 st. kr. 3.70, 500 st. kr. 8.50, 1000 st. kr. 16.—. *Insänd be- loppet.*

FRÅGOR

ENHVAR af Iduns läsarinna öger att ä denna afdelning framtästa förfrågningar rörande husliga eller andra angelägenheter till besvarande af läsekreten. Äro frågorna af den art, att de rätteligen höra hemma i annonsafdelningen, intagas de dock icke.

N:r 474. Bedes om recept på något bra bon-vax. Huru få något lämpligt boningsmedel för ekmöbel?

A. G. P.

N:r 475. Vill någon gifva mig anvisning på en lärobok i tyska språket, lämplig för vuxna? Undervisningen skulle hufvudsakligast ske genom konversation.

Wilhelmina.

N:r 476. Vill »Moster Emma» eller någon annan säga mig, om man af yllelappar i allehanda färger kan väfva trefliga mattor, och i så fall gifva mig anvisning på huru man skall solfva och binda dem?

Fru Astrid.

N:r 477. Gif mig beskrifning på ett par trefliga nationaldräkter för flickor!

Elin.

N:r 478. Hvad är vackrast att pryda lakan med? Huru begagnas hardangersöm på lakan? Syr man på särskilda bårder, som in-ättas ofvanför sömmen eller i kanten?

Elin.

N:r 479. Hvad skall jag göra med en nästan ny lampa, som lyser mycket dåligt? Har hört, att det skall vara bra att koka brännaren, men vet ej, hur det går till.

Elin.

N:r 480. Vore tacksam, om någon ville meddela receptet på Dittens härvatten, hvilket för några år sedan stod infördt i Idun. Har använt det länge och funnit det vara ett utmärkt härvatten, men tyvärr blifvit af med receptet.

L.-m.

N:r 481. Jag är nu 24 år gammal, gifte mig vid 17 års ålder och har fem barn, hvilka alla själf jag vårdat både natt och dag. Emellertid är jag nu alldeles förbi, orkar ingenting nu, och till råga på olyckan finga vi under de första glada åren af vårt äktenskap stort umgänge, hvilket vi till följd af min mans samhällsställning ha svårt att förminska. Som jag tänker mig en isoleringskur som lifvets största lycka, undrar jag, hvart jag skulle taga vägen för att få några månaders lugn och ro. Har mycket funderat på Enköping, men såväl gödningskuren som andra saker afskräcka mig därifrån. Tacksam för ett godt råd vore

En, som haft för kort ungdom.

SVAR

ENHVAR af Iduns läsarinna uppmanas i framtid till inbördes nytta i mån af förmåga besvara insända frågor. Svaren insändas till redaktionen, och angives all tid tydligt nummer å den fråga de gälla. Äro de tre af våra läsarinna, som under årets lopp tillfylltgörande besvarat det största antal frågor, komma vi som en uppmaning att vid dess slut utdela tre pris, hvariterna bestående af 25 kronor. Förten skull bör en hvår, som insänder svar, alltid underteckna med samma signatur.

Fru Sophie Anderson från Köpenhamn som, enl. annons i föreg. veckas n:r gifver några kurser härstädes, har bedt oss meddela, att undervisningen kan fördelas antingen på 4 för- eller 4 eftermiddagar, samt att de tvålar, som användas, blifva att få på platsen.

N:r 377. Genom bokhandeln.

Olga.

N:r 378. Visst kan ni få plats på ett väfveri, men tro ej, att ni vinna mycket guld på en dylik plats; yrket är ett af de minst lönande.

Welleda.

N:r 379. I Iduns hjälpredda för år 1901, sid. 109, återfinnes ett recept på syltning af gurkor.

Welleda.

Syltgurkor: gurkorna skalas, hvarvid man skalar åt stjälkändan till, aldrig tvärt om; klyvas på längden, hvarefter kärnhuset varsamt urgräves med en silfversked, så att jämna ytor kvarstå. Gurkorna läggas därefter i friskt vatten öfver natten. De förvällas sedan i vatten, upptagas så snart de börja se klara ut och uppläggas på rent linne att väl rinna af, hvarefter de nedläggas i en passande kruka eller burk. En lag kokas af 15 centiliter stark vinättika och lika mycket vatten till hvarje 425 gram socker; några bitar kanel och en matsked nejlikor, inlagda i en liten linnepåse, få koka med lagen, som hålles öfver gurkorna. Somliga »späcka» gurkorna med kryddorna, innan de vattenläggas, men de bli gärna svarta. Lagen bör omkocas 2 gånger, mera socker tillsättes, om den tunnast sig.

Olga.

N:r 380. Två beskrifningar på inläggning af arter återfinnas i Iduns hjälpredda för år 1900, sid 96.

Welleda.

N:r 381. Kräftstjertar skalas nått och nedläggas i burkar med tätigen mycket fint salt mellan hvarfven. Tyngd pålägges, och man ser efter, att laken är frisk, eljes afhålles den och ny lake göres. Kräfter, ämnade att saltas, böra ej koka mer än 6—8 minuter.

K—A R—e.

Insaltning af kräftstjertar: 2 2/3 liter vatten kokas med 1/3 liter groft salt, 3 skedar socker och några dillkronor. Hålles kall öfver kräftstjertarne. Dessa kunna äfven nedsaltas utan lake; de packas då hvarfvals med groft salt i en kruka eller träbotta.

Olga.

Skafta er Wilhelm Dunkers »Lärobok i fiskte»edning». I densamma lämnas anvisning om saltning, rökning, rostning, marinering och konservering af alla sorters fisk. Öfversättning af G. Schröder.

Welleda.

N:r 382. För att komma in vid Röda korset fordras att vara af evangelisk trosbekännelse, äga god hälsa, allvarlig häg för sjuksköterskekallet, hafva ät-njutit skolundervisning motsvarande elementarläroverkets 5:e eller 6:e klass, ålder 21—30 år. Se i öfrigt mitt svar å frågan n:r 203 i årets Idun. Att ha genomgått en så kallad samaritkurs är ej nog för att erhålla sjuksköterske-plats.

Olga.

Vänd er till förestånderskan för »Röda korsets» sjukhem, fröken Fanny v. Otter (adr.: 66 Kammakaregatan, Stockholm).

Welleda.

N:r 383. För att komma in som elev vid Sabbatsbergs sjukhus måste den sökande hafva fyllt 21 år. Under den egentliga elevtiden (6 månader) får eleven själf bestå bostad och uppehälle; däremot erhålles under de följande 6 månaderna, under hvilka eleven får tjänstgöra som biträdande sjuksköterska, fri bostad och kost å sjukhuset samt 100 kronor för halfår. Alla upplysningar angående kurserna m. m. erhållas genom föreståndarinnan, fröken Ida Geijer (rikstel. 546).

Welleda.

N:r 384. Läs franska tidningar, exempelvis »Le Matin» eller »Le journal».

Welleda.

Ledig annonsplats!

Den i Idun kända signaturen S. B. har där någon gång rekommenderat Madame Léonie Jeanmairés pensionat i Paris, 132 Boul. St. Germain. Pris omkring 200 francs pr månad. En utmärkt god pension i Schweiz (där inackorderingspiserna afgjordt äro billigare än i Paris) är Mille Lebeh's i Neuchatel, adress Place Pury, Neuchatel. Pris 150 francs pr månad.

Olga.

N:r 385. Se mitt svar n:r 354.

Welleda.

N:r 385. Småhåren, De växa med åren.

Ai.

N:r 385. Bränn dem icke, utan fäst upp dem med små spännen och nålar. I början kan det vara besvärligt att få dem att sitta, men med tålmod går det.

K—A R—e.

N:r 386. Ni måste vända er till bokens författare eller till förläggaren.

Welleda.

N:r 387. I Sverige finnas tre läroanstalter: i Stockholm, Göteborg och Lund. Undervisningen kostnadsfri. Villkor för att bli antagen som elev: ålder 22—35 år, god fräjd och kristendoms-kunskap, full färdighet att läsa och räkna. Se undertecknads utförliga svar härå i n:r 3 af Idun för året (å frågan n:r 626), äfven n:r 4, svar å frågan 765.

Olga.

Tandläkare MÄRTA ERIKSON,
Sturegatan 20, 1 r.
Rådfrågn:tid 1—2. Tel. Öst. 1773. Riks 4598.

Tandläkare John V. Lindh-Hygrell,
17 Karlavägen 17
Hörnet af Sturegatan och Karlavägen.
Allm. Tel. 130 57.

Tandläkare Sjöquist
6 Sturegatan 6. Riks 4591. Allm. 5463.
Rådfrågning 2—3.

Tandläk. Elias Widfond
25 Regeringsgatan 25.
Träffas kl. 10—2 och 1/2 5—1/2 6 e. m.
Plomb. och insättning af artificiella tänder.

Min nästa (ett-åriga) kurs för damer i massage och sjukgymnastik börjar 1 okt. (N:r 29 Regeringsgatan). Närmare genom prospekt.
Adress från 1 sept. till 30 april: Stockholm, Saltsjöbaden. Från 1 maj till 31 augusti: Carlsbad, Böhmen.
D:r Emil Kleen.

Doktor J. Arvedsons Kurs
i Sjukgymnastik, Massage och Pedagogisk gymnastik.
medför enligt kongl. maj:ts medgifvande samma kompetens och rättigheter, som en kurs vid Gymnastiska Central-Institutet.
Kursen 2-årig, börjar den 15 sept.
Prospekt på begäran genom D:r J. Arvedson, adr. Strömsborg, Stockholm.

Gymnastisk-Ortopediska Institutet.
Buntkebergstorg 18, 2 tr.
Mottagning hvardagar kl 1/2 2 e. m.
Herrar 7—9 och 2—4 Damer 1/2 11—1/2 1 och 2—4. Behandlingen pågår från 15 september till 31 maj.
D:r A. Wide. D:r S. Wallgren.

Damhårarbeten.
Peruker, Benor, Flitor, Länkar m. m. i tusental. Insänd hårprof så erhållas flera arbeten att välja på. Obs. Vi signera ej postpaket med »Hår». Herr och Fru E. MALMBERG, 58 Klarabergsgat. 58.

Kronisk Snufva och Svalgkatarr

behandlas med inre smärtfri massage (med instrument) af
Professor G. Cederschiöld.
Träffas hvardagar 2—4. Engelbrektsq. 5.
Allm. tel. 184 51.

På
fotvandringar,
under
resor,

vid vistelse i skog och mark medföres alltid Salubrin af dem, som genom egen erfarenhet lärt känna dess utmärkta verkan mot ömma fötter, skafsår, insektstyggn, ormbett m. fl. yttre skador
För gät icke att medtaga bruksanvisningen, som medföljer hvarje flaska, af uppfinnaren, fil. doktor P. Håkansson's fabrik!
Salubrin tillhandahålles i parfym-, speci- och färgaffärer. Partilager hos Geijer & Co, Stockholm.

Tattersalls Pensionat,
Grefturegatan 24 A, 2 tr.
STOCKHOLM.
Komfortabelt och hemtrefligt.

benämna vi hädanefter vårt väl kända putsmedel för koppar och mässing (förr kalladt Ceolin) och hafva vi uti Kgl. Patent- och Registreringsverket låtit registrera såväl ordet Cyprolin som ofvanstående varumärke, hvilket vi härmed få meddela den ärade allmänheten.

Holst & C:s Tekn. Fabrik,
Dalagatan 42, Stockholm.

Praktiska gångmattor.
Vid Krontorps gård, adr. Värmlands Björneborg, försäljas till 65 öre pr meter vackra hållbara gångmattor, förfärdigade af starkaste cellulosafiber. Sändas mot efterkräf försök några meter på prof.

Prenumerera på
BARNGARDEROBEN

Henneberg-Siden

— endast äkta, när det rekvireras direkt från mig — svart, hvitt och kulört, från 85 öre till kr. 20: 85 pr meter. Tillsändes hvar och en franko och förtulladt. Profver omgående.
G. Henneberg, Siden-fabrikant (k. o. k. hofl.), Zürich.

Af Kidderminstermattor

i vackra jacquardmönster och varma, rika färger, realiseras en del stufvar i olika längder till det oerhördt billiga priset af:
i 90 centimeters bredd ..... kronor 1: 95,
i 180 ..... 3: 90
per meter mot förskottslikvid eller efterkräf.
Realisationen fortgår endast en kort tid. Uppgif den längd och de färger som önskas, så sker expedition genast. Tillskrif:
Tidafors Yllefabrik, Molkom.

För Husmödrar

Bäst, elegantast, modernast
är
Iduns Modetidning.
Prenumerera genast
i närmaste postkontor eller bokhandel för 2:dra kvartalet om Ni vill erhålla vårt lands innehållsrikaste modetidning.
Prenumerationspriset är för kvartal å planschupplagan endast kr. 1.50, å den andra upplagan endast 1 krona.

För Husmödrar

GOTLANDS SOCKERSALTDE FÄRKÖTT,
veterinärkontrolleradt, verkligt delikat, säljes i fjårdingar å 25 kr. från Aktiebolaget Visby Exportslakteri och Konservfabrik, Visby.
OBS! Orderna expedieras i den ordning de ingå.

Köjjwelerare
K. ANDERSON
Jakobstorg
STOCKHOLM.

Clara Fabriks
Stearinljus
SMECLARA

Undervisning
i språk och vanliga skolämnen meddelas af
Fröken M. Lindholm,
Sibyllegatan 59 (hörnet af Karlavägen).
Anmälningar emottagas 1—3 e. m.

Undervisning meddelas i Mönsterritning, Läderplastik, Porslinsmåleri samt Träskärning.
Ref. Rektor V. Adler.
Helene Flodin. Maria Anderson.
Karlavägen 28, STOCKHOLM.

Örebro
Ett-öres Pepparkaka
Synnerligen god!

EN HÖSTDAG. FÖR IDUN AF B—LL.

FORTS. FR. FÖREG. N:R.

Ina Brandel var liten till växten, men hennes raka bestämda hållning kom henne att se större ut än hon i verkligheten var. Ögonen voro strålände klara, sådana där ögon, som man har svårt att tänka sig fördunklade af tårar, och som alltid se en rakt i ansiktet under ett samtal.

Hon var en föräldralös flicka, som sedan två år förestod hushållet hos den gamla brukspatron Ekman på Näset, närmaste grannen till Sundby, där kandidat Alm haft sitt hem.

Nu voro de framme vid brädhögen, flickorna vågade knappast andas, där de sutto hopkrupna! Så stannade de promenerande midt framför deras gömställe.

»Du har sålunda lyckats övertala mig, Ina,» sade Erik Alm långsamt, efter ett ögonblicks tystnad. »Det är dig, jag sålunda skall ha att tacka för, att jag utan vidare afbrott kan fortsätta mina studier.»

»De äro redan du,» hviskade Britta andlöst, »kan man tänka sig!»

»Var bara tyst, de måtte väl snart

gå; men det är förfärligt intressant det här!»

»Har du också betänkt, hvad som kan inträffa, om jag nu tager dina pengar för min del?» fortsatte han.

»Jag har ju betänkt allt,» hon talade åter ifrigt och fort, »jag behöfver alls inte dessa pengar; de stå där ju som ett arf efter min mor. Jag har mer än nog af min lön.»

»Men jag kan ju bli sjuk och dö innan skulden är betald, innan mina studier ännu äro slutade — hvad blir det då? Säg mig Ina, hvarför ville du inte låta mig ställa borgen som jag skulle fått göra för hvem jag än vänt mig till annars? Hvarför inte behandla det hela som en vanlig affär?»

»Men Erik, det är ingen vanlig affär, detta. Det är ju min mening, att ingen människa här skall ha reda på det; »borgen» behöfver jag ingen, jag är säker ändå, och du — du slipper andras inblandning! Tror du inte jag vet, hurudana människorna kunna vara, då man ber dem om hjälp! Jag har sett det på nära håll, och det har skrämt mig. Och när det nu är så lyckligt, att du kan slippa se det, du, som säkert inte vet, hvad det vill säga att gå från »vän» till »vän» och begära bistånd, då kan du väl förstå, att det är en lycka för mig, som jag inte vill afstå ifrån. Nej, ingen skall ha reda på detta, ingen behöfver bry sig om det.»

»Men om jag glömmet, hvad jag är dig skyldig där ute i världen då, om min tacksamhet dunstar bort som töcknet där öfver sjön, om jag aldrig kommer igen, Ina?»

Hon bleknade lätt, men ögonen logo. »Din skuld i pengar glömmet du inte, jag känner dig nog. Mig själf kan du glömma, och då må du också glömma

din tacksamhet, som du tror dig vara mig skyldig! Men om du dör innan du brutit dig din bana, så har jag mitt arbete och det är tillräckligt för att försörja mig. Jag säger det än en gång, Erik; någon annan får icke blanda sig i detta!»

»Jag böjer mig för min drottning's vilja då, och kysser hennes händer, hennes ögon och hennes mun — — —» han drog henne intill sig.

»Herre Gud, Eva, hvad ska vi taga oss till; nu kysser han henne bestämt!»

»Tyst bara, vi måste ju bli här tills de gå! Jag skäms att lyssna, hvad skulle vi här att göra, det är alldeles förskräckligt! Men hon vill ju inte, hon är då konstig!»

Ina hade hastigt dragit sig bort och stod nu på några stegs afstånd ifrån honom. Han betraktade henne häpen: »Hvarför får jag inte, Ina?»

Hon var åter blek och drog ett djupt andedrag innan hon började tala: »Det är en annan sak jag skulle tala med dig om, Erik: Ser du, under de år, du ännu har kvar af dina studier, vill jag inte, att vi skola tänka på hvarandra som förlovade!»

»Hvad menar du, har du mig inte kär? Var allsammans ett narri?»

Albin Lenhardtssons
Stomatol.
Den bästa för
tändernas, munnens o. hudens vård
H. Maj: Konungens
Hofleverantör.

»Nej, nej, det vet du! Jag har dig kär, mer än du anar kanske, och jag blygs inte att säga det än en gång, då du i alla fall vet det! Men jag hade aldrig tänkt, att det skulle bli något sagt oss emellan nu. Jag ville blott göra dig detta erbjudandet, det föll sig så naturligt, då du talade med mig om dina utsikter! Att nu detta om vår kärlek blef sagt ändå, det kom an på dig, men jag borde inte ha låtit öfverrumpla mig.»

»Ängra du det?» hans röst ljöd osäker.

»Åh Erik, jag borde ängra det, men jag kan det inte; det var för ljuft. Men jag har tänkt sedan, tänkt mycket, och nu skall det sägas. Du bör inte binda dig med några löften nu; jag är äldre än du och får vara den mest förståndiga. Vi skola vara vänner, vi skola skriva någon gång under dessa år — men om du ser någon — hvem vet — någon annan, så är jag icke din fästmö; du bryter inte något löfte om du, om du glömmet — — — Du är fri Erik!»

»Men om jag nu inte vill vara fri!» inföll han häftigt, »om jag inte ämnar glömma, som du tycks förutsätta — — — Är du då inte själf säker på din sak, Ina — jag kunde nästan börja tvifla när jag hör dig tala!»

Ina förde handen öfver pannan, hans ord sårade henne djupt — hvarför ville han inte försöka förstå?

»Du har hört hvad jag har sagt Erik, jag har dig kär och jag tviflar hvarken på mig själf eller på dig — — — Men jag vill inte, att några löften bli uttalade mellan oss ännu. Jag skall vänta på dig tills du kommer igen och då — då hoppas jag ju — — — Men några band finns inte dessförinnan mellan oss; jag är icke din fäst-

Glas- och Porslinsserverier samt Husgerådsartiklar
i största urval.
Billiga bestämda priser.
Aktiebolaget
Brising & Fagerström,
24 Regeringsgatan 24
STOCKHOLM.

mö, och skulle du vilja gå din egen väg, så blir du ingen löftesbrytare!»

»En sådan tanke är gränslöst orättvis Ina! Är det kärlek du visar mig nu, så är det en hård kärlek, och jag vet inte hvad godt det kan komma här af, hvarken för dig eller mig,» hans röst lät harmsen.

»Jag blir säker på din och min egen högaktning, Erik! Och jag behöfver inte frukta, att den dag kan komma, då ett band knutet i en stund af upplammande känsla, kanske inte skulle kunna lösas för din tacksamhets skull.»

»Ina, så ombytlig du tror mig vara!»

»Käre, jag tror det ju inte, jag hoppas ju så mycket af framtiden, men vi få pröfva först! Jag vet, hvad människorna skulle säga, om jag bunde dig vid mig just i denna din svåra tid — kanske skulle de ha rätt, om de dömde hårdt! Nej, vi vänta Erik, tills en gång, då din bana är klarare än nu; om du då kommer igen — om du vill — — —»

(Forts.)

Prenumerera på **KAMRATEN**

J. G. MALMSJÖ
Kongl. Hofleverantör.
Pianofabrik. GÖTEBORG Etabl. 1843
FLYGLAR OCH PIANINOS
Den enda svenska Pianofabrik som vid mång faldiga täffingar alltid erhållit högsta priset

Från Gust. Flinta, Hedemora
Lejonsoff r, ek. 32—35 kr.
För eftertapningar varnas!
Bokhyllor, Kistor, Bänkar, Lejonbord m. m. Möbleringar.

Lektyr.
Ett antal äldre årgångar realiseras till be tydligt nedsatta priser och erbjudas för dem som förut ej äga desamma, en billig, om växlade och lärörrik lektyr. Mot insändande af nedannämnda belopp till Expeditionen af Idun, Stockholm, erhålles inom Sverige portofritt:

Idun 1892	2: 25
Idun 1893 (nr 1 felas)	2: 25
Idun 1895 (julnumret oberäknadt)	2: 50
Idun 1896 (do do)	2: 50
Idun 1897 (do do)	3: —
Idun 1898 (med julnumret)	3: —
Idun 1899 (nr 92 och julnumret slut)	3: —
Idun 1901 (med julnumret)	4: 50
Iduns julnummer 1894	0: 20
Iduns julnummer 1898	0: 50
Barngarderoben 1901 (12 nr)	1: 75
Kamraten 1894 (nr 19 felas)	1: 25
Kamraten 1897 (• 18 •)	1: 25
Kamraten 1901	2: —

Exp. af Idun.

Taffelmusik & Kaffekonsert
af Björn Halldén's ORKES TER.
Nytt! 'American bar' Nytt!

Köp billigt och bra!
SIRAWALJ och BOJ till PORTIERER och HANDARBETEN.
Största färgsortering, låga priser.
KLÄDEN etc. till PROMENADRÄKTER.
Profver på begäran.
GEORG SWÄRD,
Norrköping.
Platsgenter antagas.

Crème de Cholepalmine,
utmärkt antiseptiskt hudmedel mot köld, säljes i tubor à 30 och 75 öre hos Herrar Specerier, Färg och Parfymhandlande m. fl. samt å Apoteken.

Stockholms Dagblad
Morgon- och Aftontidning.
Observera Stockholms Dagblads rikhaltiga, lättlästa, illustrerade Söndagsnummer.

Det bästa hvetemjöllet
Malmö BEST PATENT
Malmö Stora Malsqvarn

Tidaholms Fantasmöbler
rikhalt. urval i fornn. stil. Fullst. rumsmöbler mang utföras i alla olika variationer efter order. Mod. mönster. Begär prisuppgifter från Tidaholms Bruks Aktiebolag, Tidaholm (Försäljningsmag. Beridarebang. 27, Sthlm.)

Till Iduns ärade läsarinna!
Vilje I hjälpa mig understöja en ung, ovanligt rikt begåfvad flicka, hvilken nyss förlorat sin ende anförvant och står alldeles ensam och fattig, att fullkomna sina med stor framgång gjorda konstnärsstudier? Alla bidrag, äfven de minsta, mottagas, m d stor tacksamhet. Inflytande medel redovisas.
Professorskan Annie Löwenblad, Kråks-hvlt.

Konstnärliga mönster
med svenska blomstermotiv, afsedda till portieror, kuddar, väggbonader, bordläpare, lysdukar m. fl. arbeten kunna erhållas i Skolan, Kommandörsgatan 25, (6—7 e. m.)
OBS! Noggranna mått och färger torde uppgifvas!

Småttingarnes Arbeten
(Det lilla är det storas begynnelse).
Ny, illustrerad prisurant. En mängd praktiska, lätta, vackra små arbeten. Särskildt: Småttingarnes Syarbeten. Småttingarnes Skansen serie.
Begär prisurant från Kindergården, Kommandörsgatan 25, Stockholm.

Grundlig pianoundervisning
meddelar Fru Sigrd Fridholm, f. Lunell.

Ida Donker,
3 Engåbrectsgatan, Stockholm, Språklektioner.

Kurser
med grundlig undervisning i kläds' mnad, tillklippning, profning, mönsteruttagning. Undervisning gifves af skicklig sömmerska. Eleven svr endast eget arbete. Lektionstid 11—3. OBS! Andrad adress, Grethuregatan 30 b, 3 tr. Selma Wahlgren.

Ärade fruor!
Helfet ost, sex månader gammal, sändes mot efterkr. Kr. 1,40 pr kg Verkligt god vara. Vigt: 3 till 8 kg. Adress Kyrkängens Mejeri, Elgarås.

Undervisning pr korrespondens
i språk, merkantila och tekniska ämnen. 27 olika kurser. Tills dato öfver 6,000 elever. Begär vårt 64-sidiga, rikt illustrerade prospekt! Det erhålles gratis.
Direktör H. S. HERMOD, Malmö.

Sundsvalls Enskilda Bank
2 A Kungsträdgårdsgatan 2 A.
Sparkasseränta 4 proc.
HUSHÅLLSSKOLA.
I ett godt hem, beläget vid foten af Omberg i en ovanligt naturskön trakt, med dagliga järnvägs- och ångbåtskom. kunna unga bättre flickor erhålla grundlig undervisning i allt hvad som hör till skötandet af ett väl ordnat hushåll, samt i alla enkla och finare handarbeten jämte konstväfning. De bästa ref. kunna erhållas. Kursen börjar den 15 okt. och slutar den 1 maj. Närmare underr. af Fru Eda Rhenström, Alvastra. Pris 85 kr. i månaden.

Begär prospekt från Göteborgs Handelsskola
Erik Dahlbergsgatan 2, Göteborg, där nya hufvudkurser i dubbla italienska bokhålleriet, skönskrifning, handelsräkning och språk börja den 3 och 17 okt. och den 1 nov. — Valfria ämnen. — Såväl kvinnliga som manliga elever emottagas. Vårterminen börjar den 24 jan. 1903. Platser anskaffas i de flesta fall. (Rikstelefon 31 61).
Karl O. Lindeberg, föreståndare,

Franska lektioner
gifves af en i franska språket utexaminerad lärarinna, som vistats utomlands i tre år för att studera detsamma.
Närmare upplysningar meddelas å Fredrika-Bremerförbundets Byrå, Drottninggatan 54.

I Thora Kuller's Väfskola i Lund
emottages såväl betalande som frielever. Särskilda kurser i gobelinväfning, konst-sömmad, läderplastik, glödrötning, målning på trä och skinn.
Gamla gobeliner och andra konstväfnader restaureras.
I Stockholm erhållas upplysningar i Filialen, Drottninggatan 33.
THORA KULLE, Lund.
LEDIGA PLATSER.
Som sällskap och hjälp erhåller bildad hushållskunnig flicka, god plats i embetsmannafamilj. Norra Inack-Byrån, Mästersamuelsgat. 62, Stockholm.

Edane d. 17 Sept. 1902.

Henrikssons Tekniska Fabrik, Örebro.

HAF GODHETEN sänd mig ytterligare 1 kg. Dynamol. Vårt barn, en flicka om 2 mån., var ytterst medtagen af mag-sjukdom, men har efter användandet af endast 1 kg. Dynamol, efter Eder beskrifning, blandad i risvatten, blifvit alldeles frisk.

Med högaktning Wilh. Johansson.

Ett gammalt minnesmärke äger. Med n jag lägges ofta ut, I elakt uppsåt, för att fånga; Ibland jag gör på lifvet slut, Ifall dess sorger bli för många. Men om man stafvar mig med p, Blir jag ett verb att flitigt böja För dem som få på »styfvern se», Och som med litet få sig nöja. Och stafvas jag med v — ja då, Jag blir hvad höfligt man bör göra, Ifall man skulle hviskad få En liten fråga i sitt öra.

ONKEL SET.

ARITMOGRYF.

Grid of numbers for the Aritmogryf puzzle, consisting of 14 rows and 18 columns.

Siffrorna i ofvanstående figur utbytas mot bokstäver, hvilka, om de äro rätt funna, gifva följande beteckningar: 1) resa de som vilja se sig om i världen, 2) kallas en innevärdare i en viss svensk stad, 3) föres ibland äfven af dem, som borde veta bättre, 4) trupp, 5) innehåller ingrediensen till en extra god dryck, 6) heter ett industrielt verk i södra Sverige, 7) musikinstrument. 8) innehåller bindande ämne, 9) är ofta aftonhimmelen vid solnedgången, 10) hör till den fornnordiska ornametiken, 11) en omtyckt rätt på våren, 12) gammalt namn på jordbrukare, 13) kallas en viss sort slipad sten, 14) fruntimmersnamn.

IDUNS KUNGL. HOFBOKTRYCKERI rekommenderar sin LITOGRAFISKA ANSTALT

- CHROMOPLANSCHER o AKVARELLTRYCK o o o SKYLTA, PORTRÄTT o o o KARTOR och VETENSKAP-LIGA ARBETEN o o o o BREFKORT I FÄRGTRYCK samt alla slags VÄRDEPAPER och AFFÄRSTRYCK o

FÖRSTKLASSIGT

Begynnelse- och slutbokstäfverna bilda namnen på tvänne svenska furstinnor. AGNETA.

TABULA MAGICA.

3x3 magic square grid with numbers 1-9.

Siffrorna ordnas så, att rutraderna alltid gifva summan 24, vare sig att man läser dem lodrätt, vågrätt eller vertikalt. MANTE.

GEOGRAFISK GÅTA.

Af följande bokstäfver och stafvelser sammansätts nio geografiska namn: a, adt and, al, ar, are, au, ber, ch, dem, e, eim, er, h, han, hu, ir, k, k, l, l, m, ms, mä, n, neu, nov, nt, om, on, ort, po, st, t, ta, ört. Orden äro: 1) stad i Würtemberg, 2) socken i Östergötland, 3) arondissement i Frankrike, 4) flod i Tyskland, 5) stad i Baden, 6) konungarrike i Tyskland, 7) stad i Holstein, 8) sjö i Sverige, 9) grefskap i England.

Är den rätta lösningen funnen, så gifva begynnelsebokstäfverna namn på tvänne städer. MAX.

ARITMOREM.

- 1, 3, 4 = omgårdande, 1, 2, 4, 7 = mytologiskt namn, 7, 6, 4, 3, 1, 2 = sjukdom, 3, 4, 5 = geografiskt namn, 7, 6, 5, 1 = en samling fiskar, 4, 5, 1 = yttring af harmoni, 6, 3, 1 = mått, 4, 3, 7, 6, 2 = verb, 3, 4 = mekanism, 4, 5, 7 = maträtt, 7, 6, 2, 1 = del af trädet, 1, 2, 7, 6 = någonting resligt, 1, 5, 6, 4, 2 = hufvudbonad, 5, 4, 1, 2 = namn, 1, 5, 2 = namn, 7, 2, 1 = namn, 4, 3, 6 = namn, 1, 2, 6 = närande, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 = namn ur vår seven ska almanack. AMY.

LÖSNINGAR

TILL TIDSFÖRDRIFVET I N:R 39. LOGOGRYFEN: Kastruller: ur, aster, tur, klart, last, rus, karl, Ulla, Elsa, ruska, ruter, te, skar, kust, ek, skuta, tak, stek, kulle, klut, klaret, karet, lut, Kalle, Klas, Lars, Lukas, Sture, salt, lera, Uller, tall, stall, krater, turk, krut, skalle, trast, eka, lekar, raket stake, kall, ras, surkart. SCHACKGÅTAN: Skandinavien: Smedjebacken, Katrineholm, Alingsås, Norrtelje, Dunkehallen, Indalsälven, Nerike, Alvastra, Vestgötaslätten, Ingår, Eskilstunaån, Njurundaälven. DIAMANTGÅTAN: 1) m, 2) hal, 3) Hades, 4) Havalam, 5) Madapolam, 6) lemond, 7) salar, 8) lad, 9) m. BOKSTAFSGÅTAN: Näsäla — sallat: näckros, ängsruta, spergel, strandkål, löfkoja, andmat.

FYRTORNETS KONSERVER advertisement featuring an image of a lighthouse and text about various food products like Grönsaker, Fiskkonserver, and Köttkonserver.

BREFLÅDA

REDAKTIONENS BREFLÅDA: Fabell. — Rolf Roland. — Ego. — E. E. — F...a. — G. M. — Det stora veckoföret af Apollo på Iduns altare. »Gammal prenymerant». De sända föreläsningarna kunna ej påräkna något intresse utom den närmaste, välvilligt okritiska familjekretsen. »Gamla farmor» observerade väl, att vi redan förekommit hennes önskan? A. R. Ett allt för betydligt ämne, allt för obetydligt berättadt! Dina. Antages. Inlödda bidrag honoreras. Lars Gustaf. Åhja, inte så illa! Men utrymmesskäl nödgas oss dock afböja, helst som hela denna genre är betydligt utsliten. Ultima Thule. Approbabet till formen, men idel efterklang till innehållet! Ignorut. Bra Antages. V-a V-i. Af flere skäl ej lämpligt för Idun! Attoholli. Omogot! Våre grönkartar har dock krugan smält, så ni behöver ej hysa någon frustration. EXPEDITIONENS BREFLÅDA: »Familiemedlem», Kinnared, torde insända ytterligare 1,80. »Sjukvård», Östersund. Annonsern kostar 1,60 pr gång. »A. L.», Söderhamn. Annonsern kostar 2 kr. pr gång. »R. M.», Göteborg, torde insända ytterligare 80 öre. »Majas», Borgholm. Er annons kostar 3,40 pr gång, rest. torde omg. insändas. »A. S.», Sku skär. 5,80 pr gång. »A. K.», 2,80 pr gång. »Anna», Råbäck. Annonsern kostar 2 kr. pr gång. »D. S.», Tidaholm. 2,40 pr gång.

TIDSFÖRDRIF

CHARAD.

Mitt första växer skogen, Där han är utan ans, Och likaså den ungdom man ej agar; Mitt andra heter gossen, Som bjuder upp till dans Den lilla tös som honom godt behagar; Och får han då mitt fjärde, Så blir han mycket glad — Och kanske hon på allvar se'n det säger — Och uti deras stuga, Med husgeråd en rad, Man säkert också en mitt tredje äger; Mitt hela ej förväxla Med den som äkta är — Ett sådant misstag jämt bekommer illa — Ty efter hvad som säges, Den gift inom sig bär Och plågor ger, som det är svårt att stilla. LETTY.

KONSONANTFÖRÄNDRINGSGÅTA.

Namn på en stad jag är med k, Men hvar den ligger man ej säger, Blott att den uti någon vrå

Snäll och anspråkslös flicka, häst musikalisk, som vill meddela några timmars daglig undervisning åt tvänne barn (flickor) å 7 och 9 år och för öfrigt biträda husmoder vid förefallande göromål, erhåller plats nu genast i prästgård, nära stad. Svar angående lönepretentioner, hälsostillstånd m. m. torde under sign. »L. G.» insändas till Linköping p. r.

En enkel, anspråkslös flicka, kunnig i modeyrket och som äfven vill expediera i manufaktur och modeaffär, erhåller plats nu genast. Fotografier och betyg sändes till »R-n», Lindesberg.

Ett bildadt 30 års fruntimmer, som vill åtaga sig på egen hand sköta ett enkelt hem, samt kärleksfullt vårda en äldre dam, erhåller god plats den 10 okt. d. å. Fotografier torde sändas. Lön 150 kr. Svar till Fru C. Lundgren, adress Hr M. Pehrssons gård, Kristianstad.

För en anspråkslös flicka,

som vill undervisa en sju års gosse och deltaga i husliga göromål, är plats ledig vid Kjusta & Stigtomta.

Anspråkslös, barnkär flicka, kunnig i enkla ärenden, erhåller mot fritt vivre plats att sköta minderåriga barn. Svar till »Pästgård» sändes till A. Lidmans Annonsbyrå, Falun.

Barnfröken.

Plats finnes nu genast för en bättre, anspråkslös, häst äldre flicka, att med husmoders hjälp sköta trenne barn. Svar med löneanspråk, rekommendationer och fotografier sändas t. »Tjänsteman», Uddevalla p. r.

Lärarinna önskas för 8 års flicka. Lön högst 150 kr. och fritt vivre. Kummelln, pr Ölme. Carl Wikström.

Barnjungfru,

pålitlig, ordentlig och barnkär, ej under 20 år, som kan åtaga sig vården af 4 barn, det äldsta 7 år, får plats till instundande i november. Hon bör vara något kunnig i sömndåd och lagning. Svar med rekommendationer från föregående platser sändes till läroverksadjunkten B. Rollin, Västerås.

En bättre, anspråkslös flicka, något kunnig i barns skötsel, erhåller plats i god familj i Göteborg, för att sköta tvänne gossar, 1 och 4 år gamla, samt hjälpa till med sömndåd och lättare hushållsgöromål. Svar med uppgift å ålder och lönepretentioner samt häst med fotografi torde märkt »Barnkär», insändas till Nordiska Annonsbyran, Göteborg.

För lärarinnor, husföreståndarinnor, bildade hushållsbiträden, hushållerskor och barnfröknar finnes goda platser att söka genom Nya Inackorderingsbyran, Brunkebergsgatan 3 B, Sthlm. Etah. 1887.

Bildad, huslig flicka, ej allt för ung, erhåller genast plats i stilla hem på landet för biträde med hushålls och skrifgöromål. Musikalisk äger företräde. Svar till »B-n», Iduns exp.

För en duglig och ordentlig hushållerska eller kokerska finnes plats ledig till instundande 24 oktober på ett medelstort landhushåll i Vestergötland. Svar emotes märkt »God plats», St. Hof, p. r.

Ledig plats. En HUSA, skicklig i tvätt och strykning och med utmärkta rekommendationer får plats fr. 24 okt. på Väsbj. Svar med betyg och fotografi till Grefvinnan Clarence von Rosen, intill 2 oktober adress Näsbyholm, Skåne, sedan till Väsbj, Ås, pr Katrineholm.

PLATSSÖKANDE.

Förlovvad flicka, god familj, önskar plats i bildad bättre familj, som hjälp vid skötseln af hemmet och som sällskap. Talar fran-ka. Svar till »A-n», Iduns exp

En bättre flicka önskar plats som hjälp och sällskap. Är äfven villig att undervisa i musik och handarbeten. Svar till »20 år», Iduns exp. f. v. b.

En ung, bättre flicka, önskar plats att undervisa mindre barn i svenska ämnen, musik, handarbeten och, om så önskas, äfven språk. Svar torde fortast sändas till »Platssökande», Vingåker p. r.

Ung, bildad, anspråkslös flicka, önskar plats i bättre fam. att gå frun tillhanda Kunnig i handarb., sömndåd m. m. Är villig hjälpa barn med hemläxor om så fordr. Sv. mots af »Familiemedlem», Karlskrona p. r.

21 års bättre flicka,

som vill lära sig matlagning, önskar i någondera af städerna Norrköping eller Linköping, erhålla anställning i bättre familj något kortare tid genast. Svar väntas tackamt under signatur »Ingeborg», Norrköping p. r.

Huslig, pålitlig, ordentlig, bildad flicka, för närvarande i Finland, kunnig i matlagning, finare handarbeten, äfven språkkunnig, önskar plats i familj inom Sverige eller Finland. Svar till A. Elmquist, Slottsgatan n:r 45, Åbo.

HUSFÖRESTÄNDARINNEPLATS sökes af en bättre flicka, som i många år på egen hand förestått hushåll, skicklig i all matlagning, bak, slakt, syltning och inläggning. Goda betyg finnas. Svar emotes tacksamt till »Glad och hurtig», Tingsryd p. r.

En flicka från godt hem önskar komma till familj för att biträda husmodern med förefallande göromål. Om barn finnes är villig biträda med deras skötsel. Svar till »1902», Lysekil p. r.

Ung, bildad, musikkunnig flicka, som genomgått handelsinstitut, söker plats på kontor, som kassörska eller som skrifbiträde i god och treflig familj, häst i stad Svar emotes tacksamt till »Hild 82», p. r. Eskilstuna.

LÄRARINNA, undervisningsvan, önskar plats nu genast. Om svar bedes till »Lärarinna», Nya Torg 8, Helsingborg.

Ung, bättre, anspråkslös flicka, söker till okt. plats i fam att gå frun tillhanda. Villig deli. i alla husl. göromål. Kunnig i klädsömn. och handarb. samt mycket barnkär. Svar till »18 år», Töreboda p. r.

Värdinneplats

hos bildad, aktningvärd ungarl eller änkling, önskar medelålders, bättre, bildad, musikalisk flicka, van vid alla husliga göromål. Svar till »1902», Östgöta Correspondentens kontor, Linköping.

Anspråkslös på tre flicka, söker plats i modeaffär under höstsäsongen, att mot fritt vivre biträda i affären, är något van vid handarbete. Svar till »Plats», Kullaspost, Motala.

Ung flicka önskar plats som sällskap åt äldre dam, eller att läsa med mindre barn. Svar märkt »Stgrid», Katrineholm.

En ung, bildad, musikalisk flicka, önskar plats som hjälp och sällskap i bildad familj, häst i norra Sverige. Ref. lämnas. Svar till »20 1902», Iduns exp.

Plats att förestå ett hem sökes af bildad, praktisk flicka. Goda betyg jämte rek. Svar till »Hösten 1902», Kalmar p. r.

Sjuksköterska, flörårig vana, önskar plats i fam. el. å sjukhus. Kan äfven förestå och sköta ett hushåll. Har haft plats där sjukvård och hufvudst. plats förenats. Van gifva massage. Betyg och ref. finnas. Svar »N. H.» under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Sthlm.

Ung, bildad dam, som har flera års vana vid hushållsgöromål på landet, under ett års tid förestått hushåll i stad samt dessutom är kunnig i handarbeten — har bland annat genomgått fullständig kurs hos Handarbetets Vänner — önskar plats i bättre familj. Prima referenser kunna företas. Svar till »Ungmö 26», under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Sthlm.

Bildad flicka, hemma i alla husl. göromål, kun. i matlag., bakning, söm, önskar plats. Svar »Sparsam», under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Sthlm.

Lärarinna, undervisningsvan, genomgått seminarium, önskar plats. Barnkär. Svar »Tålmod», under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Sthlm.

Ung, bildad flicka, önskar plats. Är kunnig i linnesömnad, finare handarb., bakning, syltning och något hemmastad i matlagning. Svar till »H. M. C.», Iduns exp.

En trettioårig fru, som i vår genomgått hushållsskola i Stockholm, önskar plats som hushållerska hos ensam herre eller äld. dam. Svar till »Fru A. G.» Allm. Tidningskontoret, Gäfle.

Engelskt fruntimmer,

önskar plats i svensk familj antingen såsom sällskap eller för undervisning i engelska språket och musik. Har förut haft dylik plats i Sverige under 2 år. Svar till »C. S.», Köpings-Posten, Köping.

Barnkär bättre flicka önskar efterse och vara ute med 1 å 2 små barn, äfven deltaga i lättare hush. göromål o. sömndåd. Hela ell. halva dagen. Svar till »Pålitlig 30», Iduns exp.

Ex. kvinnlig gymnast, nu ledig, önskar plats i familj, är äfven villig deltaga i husliga sysslor. Små pretentioner. Goda rek. Svar till »Straxt», Iduns exp. f. v. b.

Bildad, praktisk, flitig flicka, kunnig i matlagning, bak, sömndåd, handarbeten m. m. söker plats. Svar till »Villig hjälpre», Iduns exp. f. v. b.

Ung, anspråkslös flicka önskar komma i bättre familj i och för deltagande i husl. göromål, äfven villig biträda med skrifgöromål. Svar till »20-årig», Iduns exp.

Sjuksköterska,

examinerad från Sofiahemmet, önskar anställning som afdelningssköterska på större sjukhus eller såsom översköterska på mindre lasarett eller större sjukstuga. Svar märkt »X. Z.» under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm.

Sjuksköterska, med goda rek, önskar och hjälp åt äldre eller sjuk person, vill äfven deltaga i hushåll. Svar till »C. C.», Knifsta p. r.

Värdinneplats.

Bildad, musikalisk och anspråkslös flicka, önskar till hösten plats hos ofigt äldre man eller änking. Den sökande är kunnig i alla de göromål som tillkomma en husföreståndarinnas och innehar mycket goda rekommendationer. Svar till »A. B.», Norrköping p. r.

En 19 års anspråkslös flicka från landet, önskar plats i treflig familj att gå frun tillhanda. Är kunnig i enkla matlagning. Svar till »E. W.», Herrljunga p. r.

Inackordering erbjudes å utmärkt naturskön egendom i godt och st. la hem, för ca 400 kr. pr år. Svar till »Vestkusten», Grohed.

För ett eller två barn kan inackordering med god fostrande vård erhållas i prästfamilj på landet. Goda referenser. Vidare genom Th. Tjåders Byrå, Brunkebergstorg 12.

HERRAR och DAMER som behöfva stärka sin hälsa i ren barrskogsluft ställa landtillf samt sund och närande diet, erhålla inackordering i prästgård på landet. Vidare genom Th. Tjåders Byrå, Brunkebergstorg 12.

Ung dam mottages i en prästgård på landet i England för att lära engelska språket. Moderata vilkor. Undrvsning kan erhållas. Prima referenser från damer i Sverige. Mrs Atwood, Elsing Rectory, East Dereham, England.

Ung landbrukaredotter önskar inackordering hos treflig familj i flitig trakt för att deltaga i husliga göromål. Svar ang. pris m. m. sändes till »L. H.», p. r. Norrköping.

För en ung flicka af god familj önskas inackordering från 15 jan. i ett trefligt hem på landet, där ungdom finnes för att deltaga uti och lära husliga göromål. Tack-samt för svar å prisuppgift och öfriga upplysningar märkt »I. F. G.», genom Iduns expedition.

Inackordering önskas nu genast på landet för ett äldre fruntimmer i en absolutistisk familj. Egna möbler och sänglinne finnes. Svar med prisuppgift till »Enkelt hem på landet», Nordiska Annonsbyran, Göteborg.

Ung, bättre flicka önskar komma i god familj för att lära sig hushåll. är äfven villig deltaga i allt, och äfven betala något. Svar till »E 20 år», Norrköping p. r.

För ung flicka önskas inackordering i bättre familj, (häst på större landgård och där jämnåriga finnas), för att deltaga i alla husliga göromål. Svar jämte pris pr månad emotes märkt »18 år», Kalmar p. r.

God helinackordering

finnes i fru Björklunds pensionat, Mariefred. Allm. tel. 68.

Pellerin's Margarin
är bäst!

Svarta Sidentyger

direkt från fabriken franko och tullfritt till hemmet.
Rekvirera profver.

från 5 öre pr meter, äfvenså siden af alla slag, i hvitt och kulört, till brud-, sällskaps- & promenadtoiletter i största urval försändes från Zürichs äldsta sidenhus.

E. Spinner & C:ie, Zürich

(förr J. Zürer's sidentabrik, grundl. 1825).

SPARA ÖGONEN!

Använd därför alltid
Barnängens Skrif- & Copiebläck
med dess milda, behagliga och för ögonen
alldeles oskadliga färg!
OBS.! Jurys 1:sta Guldmedalj i Lübeck 1895.
Guldmedalj i Bruxelles 1897.
Det enda bläck, som erhöill
Guldmedalj i Stockholm 1897.
Guldmedalj på Världsutställningen i Paris 1900.
OBS. Det enda icke franska bläck, som erhöill så
högt pris.

"Monténs Anodin"

Smärtstillande antisepticum; användes med fördel vid reumatiska åkom-
mor, neuralgie, huvudvärk, migrän, tandvärk, snufva m. m.

Säljes å apotek i tuber å 1 krona.

LARS MONTÉN, Stockholm.

Sparkasseräkning

4 proc. ränta.

Nordiska Kreditbanken

1 Drottninggatan 1

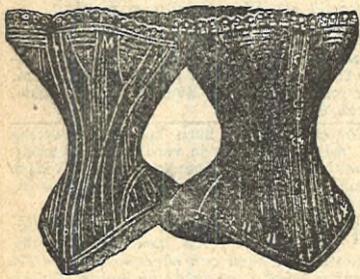
Mynttorget 4 Drottninggatan 102
Hornsgatan 52.

Begagnade frimärken, alla
sorter, uppköpas till hög-
sta pris. Ny inköpslista och
beskrifning sändes till alla
franko mot 30 öre i obegag-
nade frimärken.

Adressera G. H. Hedström,
Skellefteå.

Läs och märk!

Af alla ekmöbler fås de bästa från
Ekmöbelfabriken i Nyköping.
Begär priskurant!

Snörlifvet La Gracieuse.

Detta så mycket omtyckta och för äldre,
korpulenta personer rekommenderade snör-
lif, som fört endast har funnits hos Hen-
ric Labatt, finnes nu i stort lager hos
undertecknad. Snörlifvet tillsändes, om
lifvidden uppgifves.

Freja-Magasinet,

29 Drottninggatan 29,
STOCKHOLM.

Capsuloids
Capsuloids
Capsuloids

den angenamaste form af hastigt blodbil-
dande järnmedicin (omsorgsfullt preparerad
af friskt oxblod) och i förhållande till resul-
tatet också den allra billigaste formen.
Till Capsuloid Company. Den 2 maj 1902
För omkring ett år sedan var jag mycket
blek, kände mig alltid trött och led rätt
mycket af huvudvärk, då jag var stadd i
hastig tillväxt. Jag tog då in 5 askar Cap-
suloids och är nu rödblommig och befinner
mig i alla afseenden utmärkt väl.
Astrid Olsen,
41, St. Kongensgade, Köpenhamn

Capsuloids erhålls å alle apotek å kr.
2,50 pr ask. Enda fabrik Capsuloid Com-
pany, 81 Snow Hill, London

Det nya näringsmedlet

Proton

Alfa-Laval.

Proton är ett snöhvitt, hållbart
lättlösligt pulver
framställt af mjölk.

Proton utgöres af koncentrerad
äggvita, särdeles lämplig
för näringsändamål

Proton 1 kg. här af motsvarar
hvad äggvitehalten be-
träffar 25 liter mjölk. 135
st. ägg, 4 å 5 kg. kött.

Proton tillsatt t. andra födoämnen:
såsom bröd, mjölk, gröt,
choklad o. s. v. ökar i hög
grad deras näringsvärde.

Proton tillgodogöres fullständigt
af den menskliga
organismen.

Proton är af ovärderlig nytta
för barn, konvalescenter
och gamla personer.

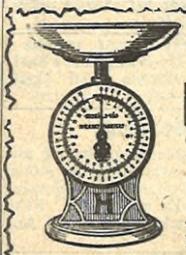
Proton rekommenderas af läkare
vid sockersjuka, nervfeber,
lungtuberkulos, njur- och
maglidande m. fl. sjukd.

Proton är alldeles förträffligt vid
proviantering för sjöresor,
för arméen, turister, sports-
män, sjukhus o. s. v.

Proton bör icke saknas
i något hem.

Proton säljes i 1/4 kg. påsar
å 1 kr. st. af apotekare
och alla väl sorterade
specerihandlande.

Aktiebolaget Separator,
Stockholm.

Husqvarna
Hushållsvåg
(med regleringsskruf)
bör finnas i hvarje
hem.
Försäljes af alla
väl sorterade järn-
handlare.

KNEIPPBADEN
Vattenbad m. m.
Elek. ljusb. Hetluftsb. (fr. 100°C.). Sandbad.

Allm. tel. fon:
8 68, 47 85,
47 86.

Rikstelefon:
1 79.
66 10.

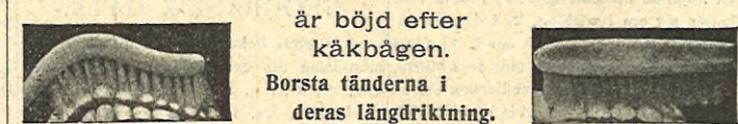
Olaus Olssons Kolimport-
Aktiebolag
etableradt i Stockholm 1880.
1:a Anthracit.
Hushållskol. Cokes. Briketter.

Kvinnliga Gymnastik-Sällskapets

öfningar å
Kongl. Gymn.-Centralinstitutet (Hamngatan 19)
Tisdags- och fredags-afdelningen, för dem som fört deltagit i gymnastiska öf-
ningar, börjar fredagen den 3 okt., kl. 8.15—9 e. m. Ledarinna fröken Carin Ekdahl.
Måndags- och torsdags-afdelningen, för nybörjare, begynner måndagen den
6 okt., kl. 8.15—9 e. m. Ledarinna fröken Sigrid Nicodemi.
Anmälningar mottagas å nämnda tider och dagar under okt. månad.
Till mindre bemedlade utlånar sällskapet kostnadsfritt gymnastikdräkter.
Terminsafgift 1 kr.

STYRELSEN.

STOMATOLTANDBORSTEN

Stomatoltandborsten. En vanlig tandborste.
är böjd efter
kåkbågen.
Borsta tänderna i
deras längdriktning.

Afstånden mellan de längre borsten äro afpassade efter tändernas bredd, hvarför
Stomatoltandborsten också äger förmåga att intränga mellan och rengöra tän-
dernas beröringsytor, hvilka som bekant lättast angripas af tandröta.
Som skaflet är af celluloid tål detsamma ej hett vatten.

JOH. LUNDSTRÖM & C:o.

Stenkol, Cokes
Anthracit

Varemärke. Carré-Briketter. Varemärke.
Kontor:
Rikst. 4 27 22 Skeppsbron 22 A. Tel. 22 88
22 20 5 Strandvägen 5 60 19
20 12 1 Parmmätaregatan 1 61 98

STOCKHOLMS INTECKNINGS-GARANTI-AKTIEBOLAGS BRAND- och DYRKFRIA FÖRVARINGSHVALF

(öppna alla söckendagar kl. 1/2 10—4)

innehållande ca 1,650 st. skåpfack. Arlig hyra för fack, beroende af storleken,
ifrån 15 kronor. Testamenten, gåfvobref och dylika handlingar emottagas till för-
varing; äfvenledes emottagas värdepapper i öppet förvar.

Kom ihåg!!
att rikets största och förmästa kemiska konst-
vättanstalt (Torrtvätter) är Ludvig Borgs i Hel-
singborg. Alla dit insända hela, urfällna, fjäc-
kiga, illa farna Herr- & Damkläder etc. återgå
faktiskt, hela riket, komplett snygga som nya
igen efter 8 dagar bestämt. Pris: hel Herrkostym att kem. rengöras 4.50, d:o fär-
gas kr. 6. Öfverrock 4 å 5. Kappa 2.50 högst 4. Klädning 2.50, d:o af siden 5 kr.
Sänd alla fjölårens höst- och vinterkläder som tarfa renovation. Reparationer å
Herrkläder fint och billigt.

Guldmedalj i Gefle 1901
för
utmärkt grafisk konst
(illustrationstryck, litografi och kemigrafiska
reproduktioner)
tillerkändes
IDUNS KUNGL. HOFBOKTRYCKERI

Bankaktiebolaget
Stockholm—Öfre Norrland,
6 Drottninggatan 6.
Hushållräkning 4 %.
Kassafack till 15, 20, 25 kronor.

Göteborgs
Enskilda Bank
Brunkebergstorg 12.
Sparkasseränta 4 proc.

Pallas Hotell
37 Klarabergsgatan 37
Rikstel. 44 83. Allm. Tel. 60 41.
Rekommenderar 30 väl möblerade rum
elektrisk belysning och nutidens alla be-
kvämligheter. Betjening möter vid alla tåg.
Knut Fagerström

Träne
Kvinnliga Slöjdskola,

som åtnjuter understöd af staten och Kri-
stianstads läns Hushållningssällskap, belä-
gen i närheten af Ovesholms station å Kri-
stianstad—Eslöfs järnväg, börjar sin 23:dje
åtta månaders lärokurs den 1:sta nästkom-
mande november.
Undervisning meddelas uti konst- och
slätväfnad, tillskrifning och syning af klä-
der, linnesömnad, tvätt och strykning, för-
bandslära och finare handarbeten.
Föreläsningar för skolan är fröken
Ebba Tham.
Afgiften för kursen utgår med 25 kronor.
Anmälningar emottagas och närmare upp-
lysningar meddelas af: Grefvinnan L. Ham-
ilton, Ovesholm, kyrkoherde P. Öster-
gren, Träne, och herr N. Sjödahl, Wene-
stad. Samligas postadress Ovesholm.
STYRELSEN.

Mejeri-
Agra Margarin
är
finaste märket.

Kappmagasinet
IDUNA

12 Kungsträdgårdsgat. 12
rekommenderas.
— NYHETER —

Pariser-, Berliner-
Dresdener- och
Londoner-Modeller.
Beställningar utföras förstklassigt.

LINNE!
Handvädda handdukar, servietter, dukar,
duktyg och linnelårter säljas billigast af
Linneväfveriet, Borås.
Prof på begäran.

Håret!
Använd för Håret endast Rege-
nerateur! 23 årigt i handeln, er-
kändt bästa! Finnes i Stockholm
hos C. F. Dufva, Drottninggatan 41,
uti Fanny Gelins butik, Malmtores-
gatan 5, samt öfriga renommerade
parfymbutiker i Stockholm och lands-
orten.